

Wes-Kaapse
Regering

Kultuursake en Sport

Western Cape Language Committee

Wes-Kaapse Taalkomitee

IKomiti yeeLwimi yeNtshona Koloni

Jaarverslag
2019/2020

INHOUD

DEEL A: ALGEMENE INLIGTING	2
DEEL A: ALGEMENE INLIGTING	2
1. OPENBARE ENTITEIT ALGEMENE INLIGTING	3
2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME	4
3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER	5
4. OORSIG VAN DIE REKENPLIGTIGE GESAG	6
5. STAAT VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING	7
6. STRATEGIESE OORSIG	7
6.1. Visie	7
6.2. Missie	7
6.3. Waardes	8
7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE	12
8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR	11
DEEL B: PRESTASIE-INLIGTING	12
1. OUDITEURSVERSLAG: VOORAFBEPAAALDE DOELWITTE	12
2. ONTLEDING VAN OMSTANDIGHEDE	12
2.1. Diensleweringomgewing	12
2.2. Organisasoriese omgewing	12
2.3. Sleutelbeleidsontwikkelings en wetgewende veranderinge	13
2.4. Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte	13
3. PRESTASIE INLIGTING PER PROGRAM/AKTIWITEIT/DOELWIT	14
4. INKOMSTEVERKRYGING	17
4.1. Kapitaalbelegging	17
DEEL C: BESTUUR	18
1. INLEIDING	18
2. PORTEFEULJEKOMITEES (indien van toepassing)	18
3. UITVOERENDE GESAG	18
4. WES-KAAPSE TAALKOMITEE	19
5. RISKOBESTUUR	23
6. INTERNE BEHEER-EENHEID	26
7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEES	26
8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES	28
9. BEDROG EN KORRUPTIE	28
10. VERMINDERING VAN BELANGEBOTSING	28
11. GEDRAGSKODE	28
12. GESONDHEID-, VEILIGHEID- EN OMGEWINGSAKE	28
13. MAATSKAPPY-/RAADSEKRETARIS (INDIEN VAN TOEPASSING)	28
14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID	28
15. OUDITKOMITEEVERSLAG	29
16. VOLDOENING AAN BBSEB-VEREISTES	30
DEEL D: MENSLIKE HULPBRONBESTUUR	33
1. INLEIDING	33
2. MENSLIKE-HULPBRONOORSIGSTATISTIEK	33
DEEL E: FINANSIËLE INLIGTING	34
1. VERSLAG VAN DIE EKSTERNE OUDITEUR	34
2. FINANSIËLE JAARSTATE	38

1. OPENBARE ENTITEIT ALGEMENE INLIGTING

GEREGISTREERDE NAAM:	Wes-Kaapse Taalkomitee
REGISTRASIENOMMER:	Nie van toepassing nie
FISIESE ADRES:	Protea Assuransie-gebou Groentemarkplein Kaapstad 8000
POSADRES:	Privaatsak X9067 Kaapstad 8000
TELEFOONNOMMER:	+27 21 483 3889
FAKSNOMMER:	+27 21 483 9673
E-POSADRES:	nompumelelo.radebe@westerncape.gov.za
WEBWERFADRES:	www.westerncape.gov.za
EKSTERNE OUDITEURE:	Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika
BANKIERS:	Nedbank 5de Vloer Nedbank Clock Tower V&A Waterfront Kaapstad 8001

ALGEMENE INLIGTING

2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME

RG	Rekenpligtige Gesag
OGSA	Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika
FJS	Finansiële Jaarstate
DKES	Departement van Kultuursake en Sport
DORB	Direktoraat Ondernemings- en Risikobestuur, Departement van die Premier
DvdP	Departement van die Premier
ORB	Ondernemingsrisikobestuur
ERMECO	Ondernemingsrisikobestuurs- en Etiekkomitee
AERP	Algemeen Erkende Rekeningkundige Praktyk
King III	King-verslag oor Korporatiewe Bestuur, 2009
LUR	Lid van die (Provinsiale) Uitvoerende Raad
NTOSRBR	Nasionale Tesourie Openbare Sektor Risikobestuursraamwerk
PanSAT	Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad
PERSAL	Personeelsalarisstelsel
WOFB	Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999
PTK's	Provinsiale Taalkomitees
SAGT	Suid-Afrikaanse Gebaretaal
SKOOR	Staande Komitee oor Openbare Rekeninge
WKR	Wes-Kaapse Regering
WKTK	Wes-Kaapse Taalkomitee

3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het vir meer as twee dekades probeer om openbare en private instansies aan hul verpligtinge kragtens die Wet te monitor en te verbeter. Dit word gedoen op verskillende maniere, onder andere: die monitering van die drie amptelike tale van die Wes-Kaap, die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid, die advisering van die Provinsiale Minister wat met taalsake gemoeid is, asook die advies van die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad oor taalsake wat die Wes-Kaap Provinsie raak. Formele sowel as substantiewe nakoming van die letter en gees van die Wet bly egter wesenlik laag.

Ons verwelkom inisiatiewe deur verskillende regeringsdepartemente tot dusver om alle inwoners van die Wes-Kaap deur middel van taal te bemagtig, sowel as om menswaardigheid te verhoog deur wedersydse respek vir taal en die bevordering van meertaligheid. Ons doen 'n beroep op die Wetgewer om kennis te neem van die gedrag van baie instellings wat voortdurend tekort skiet in hul programme om aan hul statutêre verpligtinge kragtens die Wet te voldoen. Soos in hierdie verslag aangedui, sal daar meer uitgebreide pogings aangewend moet word om aan die Wet te voldoen en sodoende maatskaplike insluiting in die Provinsie te bevorder. Deursigtigheid, aanspreeklikheid en openbare deelname is 'n belangrike elemente van demokrasie en goeie bestuur. Dit berus op sterk inligtingsvloei, en konsekwentheid in ooreenstemming met die Wet bly van deurslaggewende belang.

In hierdie verslag fokus ons ook op die bevordering van Suid-Afrikaanse Gebaretaal sowel as ander moedertale wat in die Provinsie gebruik word. Ons verwelkom die werk van verskillende organisasies vanuit die burgerlike samelewing om meertaligheid te bevorder, asook die opkomende regspraak van die howe in verband met die beskerming van tale.

Tegelykertyd beklemtoon ons die belangrikheid van voortgesette wetgewende hervorming en ontwikkeling ten einde alle inwoners van die Wes-Kaap deur middel van taal te bemagtig en toegang tot inligting te verbeter. Dit sluit in die noodsaaklikheid om die wysiging van die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet te prioritiseer om die doelstellings daarvan te belyn met die hedendaagse uitdagings in die Provinsie.

Ons sien uit na 'n produktiewe vennootskap met die Wetgewer, die Departement van Kultuursake en Sport, asook baie ander belanghebbendes om 'n kultuur van menswaardigheid deur wedersydse respek vir taal en die bevordering van meertaligheid in die openbare en privaatsektor in Suid-Afrika te versterk.

Nkosikhulule Xhawulengweni Nyembezi
Voorsitter: Wes-Kaapse Taalkomitee

30 Oktober 2020

ALGEMENE INLIGTING

4. OORSIG VAN DIE REKENPLIGTIGE GESAG

Gedurende die verslagjaar het die Komitee sy mandaat uitgevoer soos vereis deur die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, Wet 13 van 1998. Die Wet vereis onder andere dat die Komitee die gebruik van die drie amptelike tale monitor, die beginsels van meertaligheid aktief bevorder asook voorheen gemarginaliseerde inheemse tale bevorder, bewaar en ontwikkel.

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het sy teikens bereik soos uiteengesit in die Jaarlikse Prestasieplan 2019/20. Daarbenewens het dit voldoen aan die Wes-Kaapse taalbeleid wat bepaal dat die Provinsie sprekers van voorheen gemarginaliseerde tale moet bemagtig en bevestig, 'n bewustheid oor die behoeftes van gehoorgestremdes moet skep en die gebruik van inheemse tale met historiese verminderde status soos die Khoi- en San-tale, wat deur die inwoners van die Wes-Kaap gebruik word, moet bevorder. Die aktiwiteite gedurende die 2019/20-boekjaar illustreer die Komitee se verbintenis om sy mandaat volledig uit te voer.

Die Tradisionele en Khoi-San-leierskapswet is in 2019 onderteken. Die Wet gee uitdrukking aan die funksies en rolle van tradisionele en Khoi- en San-leiers en -strukture. Die Wet sal 'n direkte impak hê op die bevordering, bewaring en ontwikkeling van Khoi- en San-tale in die Provinsie. Die Komitee sal dus sy benaderings moet vorm om voorsiening te maak vir die beoogde wetgewing.

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het gedurende die verslagjaar gesamentlike inisiatiewe met ander entiteite in die taalsektor aangegaan om 'n meer samehangende en impakgedrewe benadering tot die bereiking van sy teikens te verseker.

Bron van inkomste	2019/20			2018/19		
	Beraming	Werklike bedrag ingesamel	(Oor)/ onder insameling	Beraming	Werklike bedrag ingesamel	(Oor)/ onder insameling
	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000
Ander bedryfsinkomste		586	(586)		590	(590)
Oordragbetaling	258	258	-	247	247	-
Rente-inkomste	77	14	63	20	20	-
Totaal	335	858	(523) *	267	857	(590)

* Die oorinsameling hou hoofsaaklik verband met GRAP 23: Dienste in natura-aanpassing wat gemaak is vir salarisse van R586 000 wat verband hou met die finansiële bestuurspersoneel van die Openbare Entiteit. Verdere besonderhede word uiteengesit in die finansiële jaarstate van die WKTK, aantekening 8.

Voorsitter van die Komitee
Nkosikhulule Xhawulengweni Nyembezi
Namens die Rekenpligtige Gesag

30 Oktober 2020

5. STAAT VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING

Na my beste wete, bevestig ek die volgende:

Alle inligting en bedrae wat in die Jaarverslag geopenbaar word, stem ooreen met die Finansiële Jaarstate wat deur die Ouditeur-Generaal geoudit is.

Die Jaarverslag is volledig, akkuraat en vry van enige weglatings.

Die Jaarverslag is opgestel in ooreenstemming met die riglyne vir die jaarverslag soos uitgereik deur die Nasionale Tesourie.

Die Finansiële Jaarstate (deel E) is opgestel in ooreenstemming met die GRAP-standaarde wat op die openbare entiteit van toepassing is.

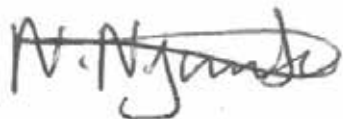
Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die opstel van die Finansiële Jaarstate en vir die oordele wat in hierdie inligting uitgespreek word.

Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die daarstelling en implementering van 'n stelsel van interne beheer, wat ontwerp is om redelike versekering te gee ten opsigte van die integriteit en betroubaarheid van die prestasie-inligting, die inligting oor menslike hulpbronne en die Finansiële Jaarstate.

Die eksterne ouditeure is besig om 'n onafhanklike mening oor die Finansiële Jaarstate uit te spreek.

Na ons mening weerspieël die jaarverslag die bedrywighede, die prestasie-inligting, die inligting oor menslike hulpbronne en die finansiële sake van die Openbare Entiteit vir die boekjaar geëindig 31 Maart 2019.

Die uwe

**Voorsitter van die Komitee
Nkosikhulule Xhawulengweni Nyembezi
Namens die Rekenpligtige Gesag**

30 Oktober 2020

ALGEMENE INLIGTING

6. STRATEGIESE OORSIG

6.1. Visie

Die bemagtiging van al die inwoners van die Wes-Kaap deur taal, die bevordering van menswaardigheid deur wedersydse respek vir taal en die bevordering van meertaligheid.

6.2. Missie

Om die gebruik van die drie amptelike tale van die Wes-Kaap te monitor; om die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid te bevorder en om die Minister rakende taalaangeleenthede te adviseer asook die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad oor taalsake in die provinsie wat dit raak.

6.3. Waardes

Omgee, bekwaamheid, aanspreeklikheid, integriteit, innovering en responsiwiteit.

7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE

7.1 Grondwetlike mandate

Afdeling	Beskrywing
Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996	
Artikel 6(3), (4) en (5): Taal	<p>Die WKTK moet, volgens wetgewing en ander maatreëls, die gebruik van amptelike tale reguleer en monitor. Alle amptelike tale moet gelykheid van aansien geniet en billik hanteer word.</p> <p>Die WKTK werk saam met die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad om die drie amptelike tale van die Provinsie te bevorder en om voorwaardes te skep vir die ontwikkeling en gebruik van die Khoi-, Nama- en San-tale en Suid-Afrikaanse Gebaretaal.</p> <p>Die WKTK, in samewerking met die Departement van Kultuursake en Sport, is verantwoordelik daarvoor om die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid, soos aangeneem in 2001, te monitor en te evalueer en moet ten minste een keer per jaar aan die Provinsiale Wetgewer oor hierdie mandaat verslag doen. Die DKES hou toesig oor die WKTK en voorsien die Komitee van administratiewe en finansiële ondersteuning.</p>
Artikel 30: Taal en kultuur	Die WKTK moet geleenthede vir die mense van die Wes-Kaap fasiliteer om hul taal- en kultuurregte uit te oefen deur middel van die programme en projekte wat hy aanbied en ondersteun.
Artikel 31: Kulturele, godsdienstige en taalgemeenskappe	Die WKTK moet verseker dat sy programme en projekte die kulturele diversiteit van die bevolking van die Wes-Kaap respekteer.
Artikel 41: Beginsels van samewerkende regering en interregerings-verhoudings	Die WKTK moet met al die sfere van die regering saamwerk in die uitvoering van sy mandaat.
Bylae 4: Funksionele areas van ooreenstemmende nasionale en provinsiale bevoegdheid	Ten opsigte van die taalbeleid en die regulering van amptelike tale in die mate waartoe die bepalings van Artikel 6 van die Grondwet wetlike bevoegdheid aan die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement verleen, werk die WKTK nou saam met die nasionale Departement van Kuns en Kultuur en verwante staatsinstellings rakende taalbeleidsaangeleenthede.
Artikel 195: Basiese waardes en beginsels wat openbare administrasie beheer	DKES-amptenare verantwoordelik vir die uitvoering van die mandaat van die WKTK moet die doeltreffende, ekonomiese en doelmatige gebruik van hulpbronne verseker. Programme wat in die openbare sektor onderneem word, moet maksimale voordele teen die laagste moontlike koste lewer.

ALGEMENE INLIGTING

Afdeling	Beskrywing
Grondwet van die Wes-Kaap, 1997 (Wet 1 van 1998)	
Artikel 5	<p>Vir die doel van die Wes-Kaapse Regering moet:</p> <p>(a) die amptelike tale Afrikaans, Engels en isiXhosa gebruik word; en</p> <p>(b) hierdie tale moet gelyke status geniet.</p> <p>Die WKTK moet die gebruik van Afrikaans, Engels en isiXhosa in die Wes-Kaap monitor.</p> <p>Die WKTK moet ook praktiese en positiewe maatreëls implementeer om te help om die status van die inheeme tale van die Wes-Kaap, waarvan die status en gebruik histories verminder is, te verhoog en hul gebruik te bevorder.</p>
Artikel 81(d)	Die Wes-Kaapse regering moet beleid aanneem en implementeer om die welsyn van die inwoners van die Wes-Kaap aktief te bevorder en te handhaaf, insluitend die beleid wat daarop gemik is om die respek vir die regte van kulturele, godsdienstige en taalgemeenskappe in die Wes-Kaap te bevorder.

7.2 Wetgewende mandate

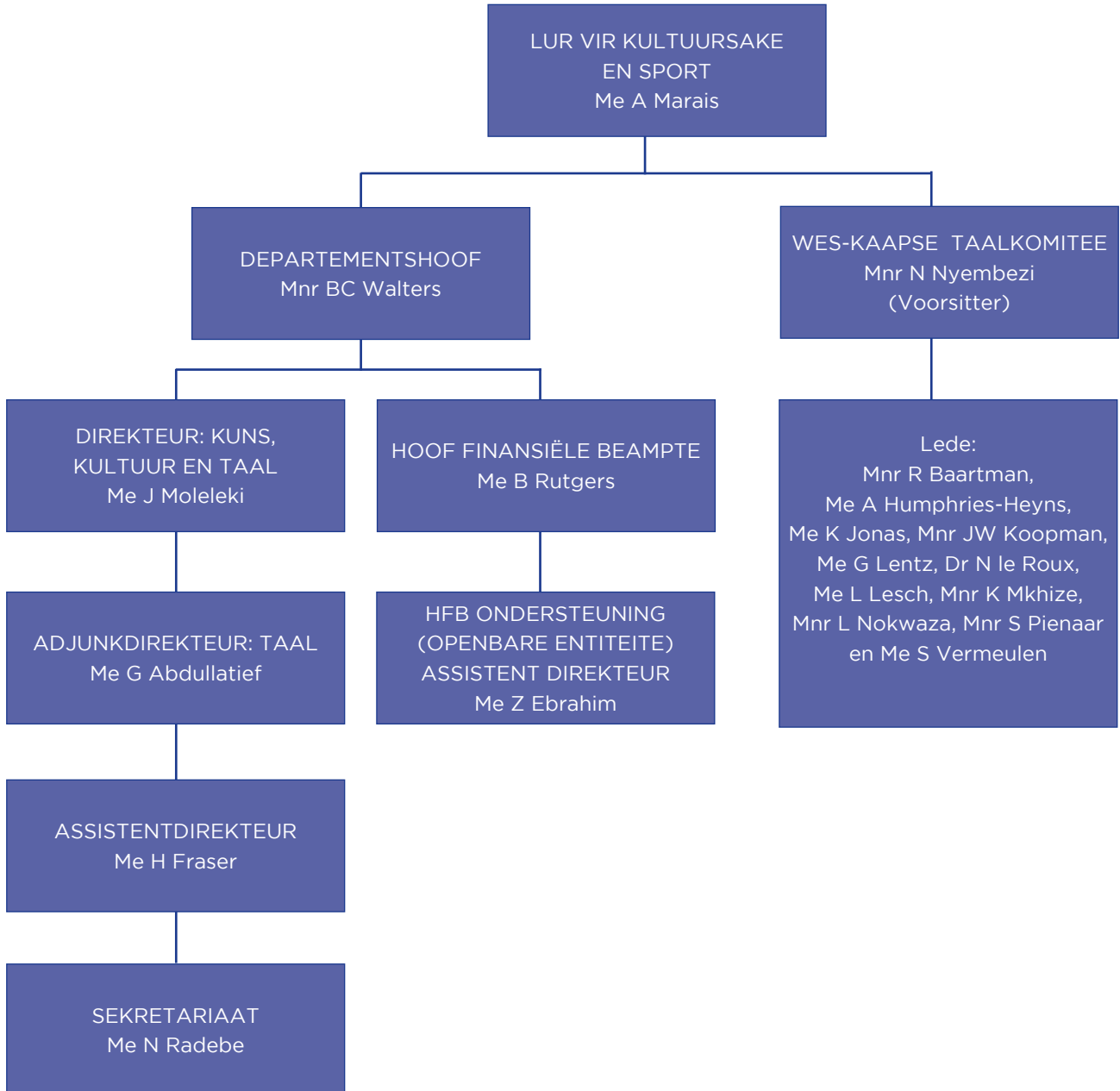
Wetgewing	Verwysing	Beskrywing
Wet op Finansiële Bestuur, 1999	Wet 1 van 1999	Die WKTK lê kwartaallikse en jaarlikse verslae voor oor sy prestasielewering en geouditeerde finansiële state gebaseer op die strategiese jaarlikse doelwitte vir elke boekjaar.
Wet op Gebruik van Amptelike Tale, 2012	Wet 12 van 2012	Hierdie wet is spesifiek van toepassing op nasionale departemente, nasionale openbare entiteite en nasionale openbare ondernemings. Indien aspekte van die Wet uitwerking op taalbeleid en -praktyk in die Wes-Kaap sou hê, sou die WKTK 'n mandaat hê om 'n rol te speel.
Wet op Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad, 1995	Wet 59 van 1995	Die Wes-Kaapse Taalkomitee word deur die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad as sy provinsiale taalkomitee vir die Wes-Kaap erken. Dit adviseer PanSAT oor taalaangeleenthede in die Provinsie. Hierdie wet bepaal ook dat PanSAT 'n provinsiale taalkomitee in elke provinsie moet stig. 'n Wes-Kaapse PanSAT PTK is in Augustus 2019 gestig.
Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, 1998	Wet 13 van 1998	<p>Die WKTK moet onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • die gebruik van Afrikaans, Engels en isiXhosa deur die Wes-Kaapse Regering monitor; • aanbevelings by die LUR en die Provinsiale Parlement maak oor enige voorgestelde of bestaande wetgewing, praktyk en beleid wat taal in die Wes-Kaap raak; • die beginsel van veeltaligheid aktief bevorder; • die ontwikkeling van voorheen gemarginaliseerde inheemse tale bevorder; • die LUR, die Wes-Kaapse Kultuurkommissie en PanSAT oor taalaangeleenthede in die Provinsie adviseer.

Wetgewing	Verwysing	Beskrywing
Nasionale Taalbeleids-raamwerk (2003)	Nasionale Taalbeleids-raamwerk (2003)	Hierdie beleid bied 'n nasionale raamwerk vir die toepassing van die bepalings van die Grondwet en wetgewende mandate op alle staatsorgane, insluitend die Wes-Kaapse Taalkomitee. Dit bevat ook beginsels en implementeringstrategieë wat gevolg moet word.
Wes-Kaapse Taalbeleid (gepubliseer in die Provinsiale Koerant as PN 369/2001 van 27 November 2001)	Wes-Kaapse Taalbeleid (gepubliseer in die Provinsiale Koerant as PN 369/2001 van 27 November 2001)	Die WKTK is verplig om die implementering van hierdie beleid te monitor.
Wet op Tradisionele en Khoi-San-leierskap, 2019	Wet 3 van 2019	Die Wet maak voorsiening vir: <ul style="list-style-type: none"> • die erkenning van tradisionele en Khoi-San-gemeenskappe, leiersposisies en vir die onttrekking van sodanige erkenning • die funksies en rolle van tradisionele en Khoi-San-leiers • die erkenning, vestiging, funksies, rolle en administrasie van konings- of koningskapsrade, vernaamste tradisionele rade, tradisionele rade, Khoi-San-rade en tradisionele subrade, asook die ondersteuning aan sulke rade • die vestiging, samestelling en funksionering van die Nasionale Huis van Tradisionele en Khoi-San-leiers • vestiging van provinsiale huise van tradisionele en Khoi-San-leiers • die vestiging en samestelling van plaaslike huise van tradisionele leiers en Khoi-San-leiers • die instelling en werking van die Kommissie vir Khoi-San-aangeleenthede • 'n gedragskode vir lede van die Nasionale Huis, provinsiale huise, plaaslike huise en alle tradisionele en Khoi-San rade • regulatoriese bevoegdhede van die Minister en Premier.

7.3 Beleidsmandate

Beleid	Beskrywing
Wes-Kaapse Taalbeleid (gepubliseer in die Provinsiale Koerant as PK 369/2001 van 27 November 2001)	Die WKTK is verplig om die implementering van die beleid te monitor.

8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR

1. OUDITEURSVERSLAG: VOORAFBEPAALE DOELWITTE

Die OGSA voer tans die nodige auditprosedures uit op die prestasie-inligting om redelike gerusstelling in die vorm van 'n audit-gevolgtrekking te gee. Die audit-gevolgtrekking oor die prestasie teen voorafbepaalde doelstellings is ingesluit in die verslag aan die bestuur, met wesenlike bevindings wat onder die opskrif Voorafbepaalde doelstellings gerapporteer word in die afdeling: Verslag oor ander wetlike en regulatoriese vereistes van die ouditeursverslag.

Raadpleeg bladsy 34 van die verslag van die Ouditeursverslag, gepubliseer as Deel E: Finansiële inligting.

2. ONTLEDING VAN OMSTANDIGHEDDE

2.1. Diensleweringomgewing

Gedurende die boekjaar 2019/20 het die Wes-Kaapse Taalkomitee voortgegaan om die belangrikheid van taal te bevorder deur bewustheid te verhoog en die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid te verseker.

Die Komitee het sy teikens bereik volgens sy Jaarlikse Prestasieplan 2019/20. Dit het sy jaarlikse vergaderingsteiken van ses vergaderings oortref deur nege vergaderings te belê. Die Komitee het een bewusmakingsveldtog gehou wat die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid gemonitor het.

Die Komitee het sy beoogde Strategiese Plan 2020/25 en die Jaarlikse Prestasieplan 2020/21 op 17 Oktober 2019 bespreek met die oog daarop om dit in lyn te bring met sy werk rondom die dienste en programme van die Departement van Kultuursake en Sport.

2.2. Organisasoriese omgewing

Die Wes-Kaapse Taalkomitee word ingestel ingevolge Artikel 6 van die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, nr. 13, 1998. Ingevolge die Wet word lede van die Komitee vir 'n termyn van drie jaar aangestel. 'n Maksimum van 11 lede kan in die Komitee aangewys word. Lede van die Komitee word aangewys deur 'n openbare benoemings- en kortlysproses, gefasiliteer deur die betrokke komitee in die Wetgewer, gevolg deur die aanstelling deur die LUR.

Die huidige komitee het 'n aanvanklike lidmaatskap gehad van tien lede wat op 1 November 2018 aangestel is.

Gedurende die eerste deel van die verslagjaar het twee lede uit die Komitee bedank. Dit het nie die doeltreffende funksionering van die Komitee bevorder nie, aangesien die kundigheid en bydrae van 'n volledige gebeurlikheid van lede die ideaal vir effektiwiteit is. Die LUR het daarna drie bykomende lede in die Komitee aangestel. Teen die laaste deel van die jaar het nog drie lede bedank en die Komitee met 'n kontingent van agt lede gelaat. Die Minister is versoek om dringend die vakatures te vul.

Die WKTK het nie permanente personeel nie. Ingevolge artikel 17 van die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, 13, 1998, is amptenare in die Eenheid vir Taaldienste van die Departement van Kultuursake en Sport verantwoordelik vir die administratiewe ondersteuning van die Komitee. HRB-ondersteuning help met die verkryging en betalings wat verband hou met lede en aktiwiteite van die WKTK.

'n Spesiale vergadering is belê waardtydens die lede van die WKTK ingelig is oor die bevindings en wettighede wat verband hou met die rolle en verantwoordelikhede van die Rekenpligtige Gesag van die Komitee. Op die vergadering is 'n besluit deur die lede aanvaar dat die WKTK-voorsitter namens die openbare entiteit die verantwoordelikheid van 'n Rekenpligtige Gesag sou nakom.

PRESTASIE-INLIGTING

2.3. Sleutelbeleidsontwikkelings en wetgewende veranderinge

Die Tradisionele Wet en die Khoi-San-leierskapwet is in 2019 onderteken. Die nuwe wet vereis dat die Departement 'n meer stelselmatige benadering moet neem wanneer hy die tale van die Khoi en San aanspreek, wat tans nie amptelike tale is nie.

Die Wet maak voorsiening vir:

- die erkenning van tradisionele en Khoi-San-gemeenskappe, leiersposisies en vir die onttrekking van sodanige erkenning
- die funksies en rolle van tradisionele en Khoi-San-leiers
- die erkenning, vestiging, funksies, rolle en administrasie van konings- of koninginne-rade, vernaamste tradisionele rade, tradisionele rade, Khoi-San-rade en tradisionele subrade, asook die ondersteuning aan sulke rade
- die vestiging, samestelling en funksionering van die Nasionale Huis van Tradisionele en Khoi-San-leiers
- vestiging van provinsiale huise van tradisionele en Khoi-San-leiers
- die vestiging en samestelling van plaaslike huise van tradisionele leiers en Khoi-San-leiers
- die instelling en werking van die Kommissie vir Khoi-San-aangeleenthede
- 'n gedragskode vir lede van die Nasionale Huis, provinsiale huise, plaaslike huise en alle tradisionele en Khoi-San rade

2.4. Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte

Die strategiese doelwit van die WKTK is om die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid te monitor en advies aan die Minister te gee oor die bereiking van hierdie doel.

Die belangrikste prestasiegebiede soos uiteengesit in die Jaarlikse Prestasieplan is deur die Komitee bereik.

Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwit 1	Monitor die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid.
Doelstelling	Om die monitering van prestasies ten opsigte van die doelstellings van die Taalbeleid binne die Wes-Kaapse regering te fasiliteer en om toepaslike advies in hierdie verband te lewer.

3. PRESTASIE-INLIGTING PER PROGRAM/AKTIWITEIT/DOELWIT

Program: Wes-Kaapse Taalkomitee

Die doel van die Wes-Kaapse Taalkomitee is om die gebruik van die drie amptelike tale van die Wes-Kaap te monitor; om die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid te monitor en om die Minister bemoeid met taalaangeleenthede en die Pan Suid-Afrikaanse Taalraad te adviseer oor taalsake in die Provinsie of wat dit raak.

Die Komitee het aan 'n aantal samewerkingsinisiatiewe deelgeneem ter erkenning van die UNESCO-verklaring van 2019 as 'Die Internasionale Jaar van Inheemse Tale'.

In die vorige jaar het die Komitee sy pogings volgehou om die ontwikkeling van gemarginaliseerde inheemse tale te bevorder deur die herdruk van 2 500 'Leer jouself Nama'-boekies en klank-CD's in Februarie 2019. In 2019/20 is die boekies en CD's soos volg versprei:

Ontvanger	Bedrag Nama-boekies en klank-CD's versprei
Kaapstad Sentraal Biblioteek - Deelnemers aan Erfenisdagviering	200
Khoekhoegowab kursuslede - Universiteit van Stellenbosch	90
Khoekhoegowab kursuslede - Universiteit van Kaapstad	100
Kommunikasie DKES	10
Wes-Kaapse Provinsiale Argiewe - besoekers	100
Museums - besoekers	200
Wes-Kaapse openbare biblioteke - lede	1 400
Mamre-gemeenskapslede (na mondelinge geskiedenis-bekendstelling)	10
Khoi verteenwoordigers by Erfenis Raad raadsvergadering	20
Deelnemers aan die Khoi-simposium in Genadendal	200
Khoekhoegowab leerders in die Noord Kaap	170

Die Komitee het op 24 September 2019 aan 'n Erfenisdag-geleentheid, gereël deur 'Die Stigting vir Bemagtiging deur Afrikaans' (SBA), deelgeneem waartydens 'n kortverhaal met die titel 'Fatima', geskryf deur Klavs Skovsholm, bekendgestel is. Dit is in Engels, Afrikaans, isiXhosa en Arabies gepubliseer. Boonop werk mnr Riaan Baartman, 'n lid van die WKTK, saam met die SBA aan die vertaling van 'n boek met die titel 'Die Kokerboom' in Khoekhoegowab.

Mnr Baartman het ook in samewerking met die redakteur van die Wes-Kaapse regering se tydskrif *Better Together* 'n artikel oor die belangrikheid van Khoekhoegowab bygedra. Met die erkenning van die belangrikheid van samewerking met ander taalliggame en -instellings, het die Voorsitter op 2 Augustus 2019 'n jeugdialoog by die Universiteit van Wes-Kaapland bygewoon. Die tema van die dialoog was die rol van inheemse taal in die vorming van die toekoms van die Afrika kontinent. Dit was 'n vennootskap met die Departement van Kultuursake en Sport, die Swahili-taalraad, die Departement van Sport, Kuns en Kultuur (DSAC), die Universiteit van Wes-Kaapland (UWK), PanSALB en die Kasteel van Goeie Hoop. Die voorsitter het verder op 5 en 6 Augustus 2019 aan die inwerkingstelling van die nuwe Wes-Kaapse Provinsiale PanSALB-komitee deelgeneem.

PRESTASIE-INLIGTING

Lede van die Komitee het op 29 November 2019 die Khoekhoegowab-gradeplegtigheid van 'n inleidende kursus in die taal bygewoon, gefasiliteer deur die Universiteit van Kaapstad in vennootskap met die Departement van Kultuursake en Sport. Die gradeplegtigheid was die hoogtepunt van 'n kursus van 12 weke wat die studente bygewoon het.

Die Komitee se jaarlikse projek, wat sy toewyding tot die bevordering van die Wes-Kaapse Taalbeleid weerspieël, is geartikuleer deur 'n geleentheid wat op 21 en 22 Februarie 2020 by die Universiteit van Wes-Kaapland aangebied is ter herdenking van die Internasionale Moedertaaldag. Die tema van die geleentheid was 'Die rol van inheemse tale in die vorming van kulturele identiteit en erfenis'. Die geleentheid is gesamentlik aangebied deur die Wes-Kaapse Taalkomitee, die Departement van Kultuursake en Sport, Iziko Museum van Suid-Afrika, die Universiteit van Wes-Kaapland, die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad, die Supu Supu Khoi Taalprojek en die Swahili Taalraad.

3.1 Strategiese doelstelling: Om die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid te monitor en te adviseer

Program/aktiwiteit/doelwit:					
Strategiese doelwitte	Werlike prestasie 2018/2019	Bepaalde doelwit 2019/2020	Werklike prestasie 2019/2020	Afwyking van beplande doelwit tot werklike prestasie vir 2019/2020	Kommentaar op afwykings
Aantal intervensies om die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid te monitor en te adviseer	9	8	11	+3	Die Komitee het sy teiken vir ses vergaderings oortref deur 'n bykomende drie te belê. Die redes vir die bykomende vergaderings was soos volg: 1. Inleidingsvergadering 2. Spesiale vergadering om terugvoering te kry oor die aangeleentheid van die Rekenpligtige Gesag 3. Vergadering vir verdere bespreking oor die jaarlikse projek.

3.2 Sleutelprestasi-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasies

Program/aktiwiteit/doelwit: Wes-Kaapse TaalKomitee							
Prestasie aanwyser	Werklike prestasie 2016/2017	Werklike prestasie 2017/2018	Werklike prestasie 2018/2019	Beplande doelwit 2019/2020	Werklike prestasie 2019/2020	Afwyking van beplande doelwit tot werklike prestasie vir 2019/2020	Kommentaar op afwykings
Aantal jaarlikse opnames / opvolgprojekte / bewusmakingsveldtogte wat die implementering van die Wes-Kaapse taalbeleid monitor	2	1	1	1	1	-	-
Aantal jaarverslae vir die WKTK gepubliseer	1	1	1	1	1	-	-
Aantal vergaderings wat gehou word om uitvoering te gee aan die Wes-Kaapse Taalbeleid	6	6	7	6	9	+3	Die Komitee het sy teiken vir ses vergaderings oortref deur 'n bykomende drie te belê. Die redes vir die bykomende vergaderings is soos volg: 1. Inleidingsvergadering 2. Spesiale vergadering om terugvoering oor die aangeleentheid van die rekenpligtige gesag te ontvang 3. Vergadering vir verdere bespreking oor die moedertaal projek

Strategie om gebiede van onderprestasie te oorkom

Alle beplande teikens, soos weerspieël in die Jaarlikse Prestasieplan 2019/20, is bereik.

Wysigings aan beplande teikens

Die Komitee het sy teiken vir ses vergaderings oortref deur 'n bykomende drie te belê.

PRESTASIE-INLIGTING

Koppel prestasie met begrotings

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het sy sleutelprestasiegebiede in ooreenstemming gebring met die begroting wat deur die Departement van Kultuursake en Sport vir die verslagjaar oorgedra is.

Program	2019/20			2018/19		
	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor) onderbesteding	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor) onderbesteding
	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000
Goedere en dienste	335	915	(580)	267	848	(581)
Totaal	335	915	(580)	267	848	(581)

* Die oorbesteding hou hoofsaaklik verband met AERP 23: Dienste in natura aanpassing gemaak vir salarisse van R586 000 ten opsigte van die finansiële bestuurspersoneel van die Openbare Entiteit. Verdere besonderhede word in die Finansiële Jaarstate van die WKTK Nota 8 uiteengesit.

4. INKOMSTEVERKRYGING

Bron van inkomste	2019/20			2018/19		
	Beraming	Werklike bedrag ingevorder	(Oor) onderinvordering	Beraming	Werklike bedrag ingevorder	(Oor) onderinvordering
	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000	R`000
Ander bedryfsinkomste	-	586	(586)	-	590	(590)
Oordragbetaling	258	258	-	247	247	-
Rente-inkomste	77	14	63	20	20	-
Totaal	335	858	(523) *	267	857	(590)

*Die oorinvordering hou hoofsaaklik verband met AERP 23: Dienste in natura aanpassing gemaak vir salarisse van R586 000 ten opsigte van die finansiële bestuurspersoneel van die Openbare Entiteit. Verdere besonderhede word in die Finansiële Jaarstate van die WKTK Nota 8 uiteengesit.

4.1. Kapitaalbelegging

Nie van toepassing nie.

1. INLEIDING

Beheer, risikobestuur en nakoming is drie pilare wat saamwerk om te verseker dat die entiteit aan sy doelstellings voldoen. Nakoming van die entiteit se beleid en prosedures, wette en regulasies wat lei tot 'n sterk en doeltreffende bestuur is beskou as die sleutel tot die sukses van die entiteit.

Hierdie verslag bied 'n oorsig van die bestuur wat in die entiteit ingebed is.

2. PORTEFEULJEKOMITEES (indien van toepassing)

Die komitees van die Provinsiale Parlement wat toesig hou oor die WKTK is die Staande Komitee vir Kultuursake en Sport en die Staande Komitee vir Openbare Rekenings (SCOPA).

Staande Komitee vir Kultuursake en Openbare Rekenings	
Datum van verhoor	Saak wat oorweeg word
8 Augustus 2019	Inligting deur die Departement van Kultuursake en Sport oor sy jaarlikse prestasieplan vir 2019/20.
31 Oktober 2019	Beraadslaging oor die jaarverslae 2018/19 van die Departement van Kultuursake en Sport en sy entiteite (Erfenis Wes-Kaap, Wes-Kaapse Taalkomitee, Wes-Kaapse Kultuurkommissie).
27 November 2019	Beraadslaging oor Begrotingspos 13: Kultuursake en Sport in die skedule vir die Wes-Kaapse Aanpassingsbegroting, 2019.
11 Maart 2019	Bespreking oor Wes-Kaapse Wetsontwerp op Begroting 2020 - Begrotingspos 13, Departement van Kultuursake en Sport.

3. UITVOERENDE GESAG

Die Uitvoerende Gesag het sy toesighoudende verantwoordelikheid uitgevoer deur finansiële en nie-finansiële inligting vir die oorsigtydperk te monitor. Die volgende verslae is vir moniteringsdoeleindes ingedien:

Kwartaallikse Prestasieverslag	31 Julie 2019; 31 Oktober 2019; 31 Januarie 2020; en 30 April 2020.
In-jaar Moniteringsverslag	31 Julie 2019; 31 Oktober 2019; 31 Januarie 2020; en 30 April 2020.

4. DIE WES-KAAPSE TAALKOMITEE

4.1 Inleiding

Die WKTK is ingestel ingevolge die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, 1998.

4.2 Die rol van die Komitee

Die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, 1998, bepaal dat die WKTK onder meer die volgende moet doen:

- die gebruik van Afrikaans, Engels en isiXhosa deur die Wes-Kaapse regering te monitor
- anbevelings te doen aan die Provinsiale Minister en die Provinsiale Parlement oor voorgestelde of bestaande wetgewing, praktyk en beleid wat direk of indirek met taal in die Wes-Kaap handel
- die beginsel van meertaligheid aktief te bevorder
- die ontwikkeling van voorheen gemarginaliseerde inheemse tale aktief te bevorder
- adviseer die Provinsiale Minister en die Wes-Kaapse Kultuurkommissie oor taalsake in die Provinsie
- adviseer PanSAT oor taalsake in die Wes-Kaap.

4.3 Komitee handves

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het nie 'n formele handves nie, maar word gelei deur die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet (Wet 13 van 1998).

Samestelling van die Komitee aangestel vir die periode 1 April 2019 tot 31 Maart 2020

Naam	Aanwysing (ingevoelge die struktuur van die Raad vir Openbare Entiteite)	Datum aangestel	Datum bedank	Kwalifikasies	Areas van kennis	Raad direkteur-skappe (Lys die entiteite)	Ander komitees of taakspanne (bv. Ouditkomitee / Ministeriële Taakspan)	Aantal ver-gaderings bygewoon
Mnr Nkosikhulule Nyembezi (Heraangestel)	Voorsitter (soos op 11 Maart 2019)	1 Nov 2018	n.v.t.	MA: Publieke Administrasie	Wetgewing; kreatiewe skryfwerk en Media networking	n.v.t.	n.v.t.	9
Me Khanyiso Jonas	Onder Voorsitter (soos op 11 Maart 2019)	1 Nov 2018	5 Nov 2019	MA Algemene Linguistiek; BA Hons (Algemene Linguistiek)	Onderwys en linguistiek	n.v.t.	n.v.t.	4
Dr Daniel Stefanus le Roux (Heraangestel)	Lid	1 Nov 2018	1 No 2019	Dtech Drama; MA Drama; Hoër Diploma in Onderwys; Hons BA Drama; en BA Drama	Afrikaanse letterkunde; Kuns; Kultuur; Taal; en Funksie Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	6
Mnr Johann Walter Koopman (Heraangestel)	Lid	1 Nov 2018	9 April 2019	B.Ed. (Hons); DE III (Onderwyskunde); en ACE FET Wiskunde	Onderwyser en SAGT spesialis	n.v.t.	n.v.t.	0
Mnr Kwanda Regent Mkhize	Onder Voorsitter (soos op 14 November 2019)	1 Nov 2018	n.v.t.	Matriek; B Administrasie (finale jaar)	Parlementêre monitor en geslagsgelykheidseenheid	n.v.t.	n.v.t.	6

Naam	Aanwysing (ingevoelge die struktuur van die Raad vir Openbare Entiteite)	Datum aangestel	Datum bedank	Kwalifikasies	Areas van kennis	Raad direkteur-skappe (Lys die entiteite)	Ander komitees of taakspanne (bv. Ouditkomitee / Ministeriële Taakspan)	Aantal ver-gaderings bygewoon
Mnr Lungelo Garlick Nokwaza	Lid	1 Nov 2018	N/A	BA; Hoër Diploma in Onderwys; Gevorderde Diploma vir Opvoeders van Volwassenes; B Hons Administrasie; MA Filosofie; Nagraadse Diploma in Regte en Sosiale sVeiligheid; en MA	Onderrig en literatuuroorstig van IsiXhosa en Engels en taalontwikkeling	n.v.t.	n.v.t.	8
Mnr Salman Pienaar	Lid	1 Nov 2018	1 Junie 2019	BA; BA Hons; MA en Diploma in Energiestudies	Taalontwikkeling; Boekbeoordeelaar; President van die AHL Wes-Kaap	n.v.t.	n.v.t.	0
Me Stevlyn Diane Vermeulen	Lid	1 Nov 2018	n.v.t.	BA in Taal en Kultuur; Kortkursus in Metodologie vir Redigering;	Taalontwikkeling; Kultuur en Redakteur	n.v.t.	n.v.t.	7
Me Annette Humphries-Heyns	Lid	1 Nov 2018	n.v.t.	NID Nasionale Instituut vir Doves; Universiteit Stellenbosch; Algemene Taalkunde en SASL Letterkunde NQF Vlak 8	Dowe onderwysassistent vir SAGT in die klaskamer op skool; Verskeie projekte vir die Universiteit van Stellenbosch en ondersteuning van die ontwikkeling van woordeskat / terminologie van SAGT	n.v.t.	n.v.t.	8

Naam	Aanwysing (ingevolge die struktuur van die Raad vir Openbare Entiteite)	Datum aangestel	Datum bedank	Kwalifikasies	Areas van kennis	Raad direkteur-skappe (Lys die entiteite)	Ander komitees of taakspanne (bv. Ouditkomitee / Ministeriële Taakspan)	Aantal ver-gaderings bygewoon
Me Genevieve Lentz	Lid	1 Junie 2019	n.v.t.	BA Taal en kommunikasie BA Hons. Engels Nagraadse Onderwysertifikaat B-Tech-graad in skakelwerk	Beplan, organiseer en implementeer toepaslike Engelse huistaal en eerste addisionele taalonderrig-programme in 'n leeromgewing	n.v.t.	n.v.t.	6
Mnr Riaan Baartman	Lid	1 Junie 2019	n.v.t.	Opleier van opleiers (verskillende ETDP-leerprogramme); Vaardighedsfasiliteerder; ETDP assessor en moderator; ontwikkeling van leerprogramme	Fasilitering en opleiding; Bevordering van Khoekhoegowab-taal	n.v.t.	n.v.t.	7
Me Laurian Lesch	Lid	1 Junie 2019	n.v.t.	BA in tale en kultuur; BA (Hons) in Afrikatale; en Meesters in Afrikatale	Taalbeplanning en -beleid, tweedetaalverwerwing, redigering en leksikografie.	n.v.t.	n.v.t.	6

BESTUUR

Vergoeding van Komiteelede

Diensvoordeelpakette van ampsdraers van statutêre en ander instellings word omskryf deur die Minister van Finansies en beskryf in 'n Provinsiale Tesourie Omsendbrief. Die Voorsitter se tarief is R461.00 per uur en die tarief vir lede is R264.00 per uur.

Naam	Vergoeding R`000	Toelaag (R&V) R`000	Totaal R`000
Mnr Nyembezi (Voorsitter)	12	1	13
Me Jonas	4	1	5
Mnr Mkhize	5	0	5
Mnr Nokwaza	7	1	8
Me Vermeulen	5	2	7
Dr le Roux	4	1	5
Me Humphries-Heyns	6	1	7
Me Lesch	4	1	5
Me Lentz	4	1	5
Mnr Baartman	5	1	6
Totaal	56	10	66

5. RISIKOBESTUUR

Die Wes-Kaapse Taalkomitee neem deel aan die Komitee vir Ondernemingsrisikobestuur en Etiek (ERMECO) van die Departement van Kultuursake en Sport om die Rekenpligtige Gesag te ondersteun met die uitvoering van sy verantwoordelikhede rakende risikobestuur. Die Komitee staan onder die voorsitterskap van die Rekenpligtige Beampte van die Departement.

ONDERNEMINGSRISIKOBESTUUR EN ETIEKKOMITEE VERANTWOORDELIKHEID

Die Komitee vir Ondernemingsrisikobestuur en Etiek (ERMECO) rapporteer dat hy sy verantwoordelikhede nagekom het voortspruitend uit Artikel 51 (1) (a) (i) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, Tesourieregulasie 3.2.1 en Staatsdiensregulasies van 2016, Hoofstuk 2, Deel 1, 2 en 3. Die ERMECO rapporteer ook dat hy 'n toepaslike Terme van Verwysingver (wat op 29 Maart 2019 deur die ERMECO-voorsitter goedgekeur is) aangeneem het, en sy sake gereguleer het in ooreenstemming met hierdie Terme en daarvolgens al sy verantwoordelikhede nagekom het.

ONDERNEMINGSRISIKOBESTUUR EN ETIEKKOMITEE-LEDE

Die Hoof Uitvoerende Beampte van die Wes-Kaapse Taalkomitee verteenwoordig die entiteit op die ERMECO van die Departement. Ingevolge sy opdragte het die ERMECO gedurende die verslagjaar vier keer (kwartaalliks) vergader.

Die onderstaande tabel gee relevante inligting oor ERMECO-lede:

Naam	Posisie	Aantal vergaderings bygewoon	Datum aangestel
Mnr B Walters	Rekenpligtige Beamppte (Voorsitter)	4	1/04/2019
Me B Rutgers	Direkteur: Finansiële Bestuur - (HFB)	4	1/04/2019
Me C Sani	Direkteur: Biblioteekdiens	3	1/04/2019
Mnr D Esau	Adjunkdirekteur: Interne Beheer (Risiko-kampioen)	4	1/04/2019
Mnr D Flandorp	Adjunkdirekteur: Korporatiewe Betrekkinge-eenheid (Etiekbeamppte)	3	1/04/2019
Mnr G Mohamed	Direkteur: Ondernemingsinhoudbestuur	4	1/04/2019
Mnr G Redman	Hoofdirekteur : Kultuursake	4	1/04/2019
Me J Boulle	Hoofdirekteur : Naskoolse Lewensomkeerder	4	1/04/2019
Me J Moleleki	Direkteur: Kuns, Kultuur en Taal	4	1/04/2019
Dr L Bouah	Hoofdirekteur : Sport en Ontspanning	2	1/04/2019
Dr M Dlamuka	Direkteur: Museums, Erfenis- en Geografiese Naamdiens Uitvoerende Hoof: EWK	4	1/04/2019
Me N Dingayo	Direkteur: Provinsiale Argiefdiens	3	15/03/2019
Mnr S Julie	Direkteur: Strategiese en Operasionele Bestuursteun	4	1/04/2019
Mnr T Tutu	Direkteur: Sportpromosie	4	1/04/2019
Mnr P Hendricks	Direkteur: Sportontwikkeling	4	1/04/2019

** Waar lede nie die ERMECO-vergadering kon bywoon nie, is die vergadering, waar moontlik, deur 'n verteenwoordiger van die betrokke program bygewoon*

Die volgende is 'n aanduiding van ander amptenare wat die ERMECO-vergaderings vir die verslagjaar bygewoon het:

Naam	Posisie	Aantal vergaderings bygewoon
Me A Haq	Direkteur: Ondernemingsrisikobestuur (DotP)	2
Mnr D Micketts	Hoofrisiko-adviseur: Ondernemingsrisikobestuur (DvdP)	4
Me M Natesan	Adjunkdirekteur: Provinsiale Forensiese Dienste (DotP)	4
Mnr P Swartbooi	Direkteur: Interne Oudit (DP)	2

BESTUUR

ONDERNEMINGSRISIKOBESTUUR EN ETIEKKOMITEE SLEUTELAKTIWITEITE

Die rekenpligtige beampte van die departement is die voorsitter van die ERMECO. Met die uitvoering van sy funksie het die ERMECO gedurende die jaar die volgende sleutelaktiwiteite verrig:

- die Departement se Risikobeleid, Strategie en Implementeringsplan is nagegaan vir aanbeveling deur die Ouditkomitee en goedkeuring deur die Rekenpligtige Beampte. Die Risikobestuursbeleid, Strategie en Implementeringsplan is van toepassing op al die openbare entiteite onder die Departement.
- toepaslike risiko-aptyt en -toleransies opgestel, is hersien en voorgelê aan die Ouditkomitee ter goedkeuring deur die Rekenpligtige Beampte.
- enige wesentliche veranderinge aan die risikoprofiel van die entiteit is aan die Rekenpligtige Beampte van die Departement gerapporteer
- nuwe en/of opkomende risiko's en geleenthede is geïdentifiseer
- die implementering van die departementele Risikobestuursbeleid, Strategie en Implementeringsplan is geëvalueer
- die effektiwiteit en versagtende strategieë is geëvalueer om die wesentliche strategiese, operasionele, etiese en ekonomiese misdadrisiko's aan te spreek
- die bedrog- en korrupsievoorkomings- en -reaksieplan wat vir goedkeuring deur die Rekenpligtige Beampte aanbeveel is, is nagegaan
- die opmerkings oor die Sosiale Klusterouditkomitee is bespreek en oorweeg
- die implementering van die departementele Etiese Bestuursbenadering is geëvalueer
- toesig is gehou oor etiese bestuur in die Departement.

SLEUTELRISIKO'S OORWEEG EN AANGESPREEK GEDURENDE DIE JAAR

Die volgende is 'n sleutelrisiko vir die Wes-Kaapse Taalkomitee wat kwartaalliks hersien word, met inbegrip van die evaluering van die beskikbare versagtings:

- Aanstelling van 'n rekenpligtige gesag en 'n ten volle verteenwoordigende WKTK. Beampte van die Departement bestuur steeds die risiko.

Die WKTK se risiko's is tydens kwartaallikse ERMECO-vergaderings voorgelê. Daar was verwag van senior bestuurders om terugvoering te gee oor die vordering met die implementering van aksieplanne om die waarskynlikheid van risiko's te verlaag en/of die impak daarvan, indien dit sou realiseer. ERMECO het ook risiko's terugverwys wat in grootter besonderhede geanaliseer moet word en het aanvullende versagtings of aksies vir die bestuur van risiko's aanbeveel.

Die Sosiale Klusterouditkomitee het onafhanklike toesig oor die entiteit se stelsel van risikobestuur verskaf. Die Ouditkomitee is voorsien van kwartaallikse ERM-vorderingsverslae en risikoregisters om hul onafhanklike toesighoudende rol uit te voer.

SLEUTEL- OPKOMENDE RISIKO'S VIR DIE VOLGENDE BOEKJAAR

Die belangrikste opkomende risiko wat in die volgende boekjaar oorweeg moet word, hou verband met die vermoë van die onderneming om voort te gaan en sy besigheid te herstel gedurende en na die COVID-19-pandemie.

AFSLUITING

Daar was aansienlike vordering met die bestuur van risiko's gedurende die 2019/20-boekjaar. Goeie vordering is gemaak met die ontwikkeling van 'n kultuur van risikobestuur en die verhoging van die risiko-volwassenheidsvlak binne die WKTK, wat bygedra het tot die gunstige prestasie van die openbare entiteit. Die hou van risikobewusmakingsessies en opleiding het gelei tot verbeterde risiko-volwassenheid binne die Departement en WKTK. Risikobewusmakingsessies word op aanvraag gehou via die FY-implementeringsplan van 2019/20.

Die verhoogde risiko-volwassenheid binne die onderneming het gelei tot verbeterde risikoresponsstrategieë vir geïdentifiseerde risiko's (in die openbare entiteit).

6. INTERNE BEHEER-EENHEID

Dit is die verantwoordelikheid van die Rekenpligtige Gesag om interne beheermaatreëls deurlopend te evalueer om te verseker dat beheermaatreëls wat bestaan, doeltreffend, effektief en deursigtig is en dat dit verbeter word indien nodig. Om dit te bereik, word daar kwartaalliks verbeteringsplanne vir finansiële bestuur ontwikkel en sleutelbeheervergaderings met die Ouditeur-Generaal, programbestuurders van die Departement en die Minister gehou. Dit is 'n deurlopende proses om te verseker dat DKES sy skoon oudituitkomste behou.

Die Departement het 'n interne beheerstrategie en -plan ontwerp wat 'n hoëvlakplan vir die implementering van interne beheer binne sy kernfunksies uiteensit.

7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEES

Interne Oudit bied aan bestuur onafhanklike, objektiewe versekering- en konsultasiedienste wat ontwerp is om waarde toe te voeg en om die werksaamhede van die Departement voortdurend te verbeter. Dit moet die Departement help om sy doelwitte te bereik deur 'n stelselmatige, gedissiplineerde benadering te volg om die doeltreffendheid van bestuur, risikobestuur en beheerprosesse te evalueer en te verbeter. Die volgende sleutelaktiwiteite word in hierdie verband uitgevoer:

- die toepaslike aanbevelings te evalueer en te verbeter vir die verbetering van die bestuursprosesse om die Departement se doelstellings te bereik;
- die toereikendheid en effektiwiteit te evalueer en by te dra tot die verbetering van die risikobestuursproses;
- die Rekeningkundige Owerheid te help om doeltreffende en effektiewe beheermaatreëls te handhaaf deur die kontroles te evalueer om die doeltreffendheid daarvan te bepaal en aanbevelings te ontwikkel vir verbetering.

Die interne ouditwerk wat gedurende die verslagjaar vir die Departement voltooi is, het vyf versekeringsverbintenisse ingesluit. Besonderhede van hierdie verbintenisse is in die verslag van die Ouditkomitee vervat.

Die Ouditkomitee is gestig as 'n toesighoudende liggaam wat onafhanklike toesig oor bestuur, risikobestuur en kontroleprosesse in die Departement bied, wat toesig en hersiening van die volgende insluit:

- interne ouditfunksie
- eksterne ouditfunksie (Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika - OGSA)
- departementele boekhouding en verslagdoening
- departementele rekeningkundige beleid
- OGSA-bestuurs- en ouditverslag
- departementele monitering in die jaar
- departementele risikobestuur
- interne beheer
- voorafbepaalde doelstellings
- etiek en forensiese ondersoek.

Die onderstaande tabel verskaf tersaaklike inligting oor die lede van die ouditkomitee:

Naam	Kwalifikasies	Intern of ekstern	Indien intern, posisie in die departement	Datum aangestel	Datum bedank	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr Ameen Amod	MBA; CIA; CGAP; CRMA; BCOM	Ekstern	n.v.t.	01 Januarie 2019 (2de termyn)	n.v.t.	7
Mnr Ebrahim Abrahams	B Com Hons	Ekstern	n.v.t.	01 Januarie 2019 (2de termyn)	n.v.t.	7
Mnr Pieter Strauss	B Acc; B Com Hons; CA (SA)	Ekstern	n.v.t.	01 Januarie 2019 (2de termyn)	n.v.t.	7
Me Annelise Cilliers	B Compt Hons CA (SA)	Ekstern	n.v.t.	01 Januarie 2019 (2de termyn)	n.v.t.	7

8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES

Die Entiteit het stelsels, beleide en prosesse in plek om te verseker dat daar aan wette en regulasies voldoen word.

Indien bedrog, diefstal of korrupsie bevestig word, word die werknemer wat aan sulke dade deelgeneem het, aan 'n tugverhoor onderwerp. Die WKR-vertegenwoordiger wat die tugstappe inisieer, moet die ontslag van die betrokke werknemer aanbeveel. Waar prima facie bewyse van kriminele gedrag opgespoor word, word 'n strafsak by die Suid-Afrikaanse Polisie aangemeld.

9. BEDROG EN KORRUPSIE

Die tersaaklike inligting hieroor is vervat in die Departementele Jaarverslag.

10. VERMINDERING VAN BELANGEBOTSING

Om te verseker dat Komiteede geen botsing van belange het nie, onderteken alle lede 'n verklaring van belange-vorm voor elke vergadering. Indien daar 'n botsing van belange by 'n lid sou ontstaan, moet hy of sy aan die proses onttrek.

11. GEDRAGSKODE

Lede kry 'n gedragskode as gids vir voorbeeldige gedrag. Die beleid wat deur die DKES geïmplementeer word, sluit die WKTK in.

12. GESONDHEID-, VEILIGHEID- EN OMGEWINGSAKE

Die DKES voorsien kantoorruimte aan die Wes-Kaapse Taalkomitee; die beleid wat deur die DKES geïmplementeer word, is dus van toepassing op die Komitee.

13. MAATSKAPPY- / RAADSEKRETARIS (INDIEN VAN TOEPASSING)

N.v.t.

14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID

N.v.t.

15. OUDITKOMITEEVERSLAG

Ons bied graag ons verslag vir die boekjaar geëindig 31 Maart 2020 aan.

Verantwoordelikheid van die Ouditkomitee

Die Ouditkomitee rapporteer dat hy sy verantwoordelikhede nagekom het wat voortspruit uit Artikel 38 (1) (a) (ii) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) en die Nasionale Tesourieregulasies 3.1.13. Die Ouditkomitee rapporteer ook dat hy 'n toepaslike formele opdrag aanvaar het, sy sake gereguleer het in ooreenstemming met hierdie Voorwaardes en dat hy al sy verantwoordelikhede, soos daarin vervat, nagekom het.

Die doeltreffendheid van interne beheer

In ooreenstemming met die WOFB en die King IV-verslag oor vereistes vir korporatiewe bestuur, bied interne oudit aan die Ouditkomitee en die bestuur redelike sekerheid dat die interne beheermaatreëls voldoende en doeltreffend is. Dit word bereik deur 'n goedgekeurde risikogebaseerde interne ouditplan, waarin die interne oudit die toereikendheid van beheermaatreëls evalueer en die Ouditkomitee toesig hou oor die implementering van regstellende aksies.

Die volgende interne ouditverbintenisse is deur die Ouditkomitee goedgekeur en gedurende die oorsigjaar deur Interne Oudit voltooi:

Versekeringsaanstellings:

- Delegeringsraamwerk
- MGO-program
- Taaldienste
- Biblioteekdienste
- Oordragbetalings - Sport

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Jaarbestuur en maandelikse/kwartaallikse verslag

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Evaluering van finansiële state

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Nakoming

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Prestasie-inligting

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Verslag van die Ouditeur-Generaal Suid-Afrika

Die verslag van die Ouditkomitee hieroor sal gefinaliseer word na die afhandeling van die Ouditverslag.

Mnr Ameen Amod
Voorsitter van die Ouditkomitee vir die Maatskaplike Kluster
Departement van Kultuursake en Sport
Datum: 30 September 2020

16. VOLDOENING AAN BBSEB-vereistes

Die volgende tabel moet voltooi word ooreenkomstig die nakoming van die BBSEB-vereistes soos vereis deur die BBSEB-wet en soos bepaal deur die Departement van Handel en Nywerheid. Waar daar slegs gedeeltlik of nie aan die kriteria voldoen is nie, moet die entiteit 'n bespreking daarvoor lewer en ook beoogde maatreëls aandui om daaraan te voldoen.

Die volgende tabel is voltooi volgens die nakoming van die BBSEB-vereistes van die BBSEB-wet van 2013 en soos bepaal deur die Departement van Handel en Nywerheid.

Het die Departement / openbare instansie enige toepaslike kode vir goeie praktyke (BBSEB-sertifikaatvlak 1 - 8) toegepas met betrekking tot die volgende:		
Kriteria	Antwoord Ja/Nee	Bespreking (sluit 'n bespreking oor u antwoord in en dui aan watter maatreëls getref is om te voldoen)
Bepaling van kwalifikasiekriteria vir die uitreiking van lisensies, konsessies of ander magtigings ten opsigte van ekonomiese aktiwiteit ingevolge enige wet	n.v.t	Die Entiteit het geen lisensies, toegewings of ander magtiging uitgereik ten opsigte van ekonomiese aktiwiteit ingevolge enige wet nie.
Die ontwikkeling en implementering van 'n voorkeurverkrygings-beleid	Nee	Die volgende riglyne spesifiek vir departemente is van PT AKB gegee: 1. Toe die 2017-regulasies uitgereik is, het die Provinsiale Tesourie die implementeringsuitdagings aan die Kabinet voorgelê, wat onder meer die verhoging van die drempel van die 80/20-puntestelsel van 'n drempel van R1 miljoen tot R50 miljoen insluit en 'n "premie" -verhoging vir voorkeur tot gevolg het; die instelling van voorafkwalifikasiekriteria; die instel van 'n onderhandelingsproses en die oordrag van voorsiening as 'n regstellende maatreël vir die verkryging van entiteite om die moontlike verwringing van markverwante pryse te hanteer as gevolg van die instelling van voorafkwalifikasiekriteria; teenstrydigheid in terme van die haalbaarheid om 'n kontrak van meer as R30 miljoen te onderkontrakteer, moet 'n staatsorgaan uitkontraktering toepas om aangewese groepe te bevorder 'en plaaslike produksie- en inhoudsuitdagings te bevorder.

Het die Departement / openbare instansie enige toepaslike kode vir goeie praktyke (BBSEB-sertifikaatvlak 1 - 8) toegepas met betrekking tot die volgende:		
Kriteria	Antwoord Ja/Nee	Bespreking (sluit 'n bespreking oor u antwoord in en dui aan watter maatreëls getref is om te voldoen)
Die ontwikkeling en implementering van 'n voorkeurverkrygingsbeleid		<p>2. Die Kabinet het die volgende strategie vir die WKR goedgekeur:</p> <p>2.1 Die uitreiking van 'n tussentydse strategie om aan die vereistes van die PPPR'e te voldoen, sowel as bestuursvereistes vir die voorsieningsketteringbestuur via die Provinsiale Tesourie-instruksies (PTI's) wat voorsiening maak vir die WKR om:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. sy diskresie toe te pas om nie die voorafkwalifikasiekriteria (d.w.s regulasie 4) te implementeer nie; b. sy diskresie toepas om nie regulasie 6 (9) (a) - (c) en 7 (9) (a) - (c) toe te pas nie; c. bemaatigingsbeoordelings vir alle verkrygings bo R10 miljoen (EME-drempel) te doen, en om departemente verder in staat te stel om die drempel te verlaag as die ontleding daarvan so bepaal; en d. streeksaanwysers te implementeer om plaaslike verskaffers met behulp van die e-verkrygingstelsel te teiken en terselfdertyd die rotasie van verskaffers te oorweeg.
		<p>2.2 Die ontwikkeling en implementering van 'n Beleid vir Ekonomiese Verkryging, in vennootskap met die Departement van Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme en die Departement van die Premier, wat belyn is met die Provinsiale Strategiese Doelwit 1 (wat werkskepping en infrastruktuurontwikkeling dek) en in lyn is met die Mediumtermyn-begrotingsbeleidsverklaring. Die EVP is opgestel en gefinaliseer vir implementering.</p>
		<p>2.3 Die ontwikkeling en implementering van 'n breër ekonomiese transformasiebeleid wat daarop gemik is:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. die verkryging van die private sektor na gerigte provinsiale ekonomiese groeigebiede te bevorder; en b. versterk die vennootskap met die private sektor deur toegang tot die WKR-verskafferdatabasis moontlik te maak.
		<p>2.4 Spesifieke kommoditeitsgerigte strategieë wat ekonomiese transformasie teiken, bv. sekuriteits- en spysenieringsstrategieë (PT-geleide inisiatiewe om na dwarsstrategieë en dwarskontrakte te kyk) sal 'n belangrike fokuspunt wees om strategiese verkrygingsinisiatiewe te implementeer. Tot op hede het die Provinsiale Tesourie 'n transversale sekuriteitsraamwerkkooreenkoms geïmplementeer wat by die van die Provinsie pas.</p>

Het die Departement / openbare instansie enige toepaslike kode vir goeie praktyke (BBSEB-sertifikaatvlak 1 - 8) toegepas met betrekking tot die volgende:

Kriteria	Antwoord Ja/Nee	Bespreking (sluit 'n bespreking oor u antwoord in en dui aan watter maatreëls getref is om te voldoen)
Die ontwikkeling en implementering van 'n voorkeurverkrygings-beleid		2.5 Gebruik te maak van die beginsel van skaalbesparing deur projekte in langer termynkontrakte te verpak (langer as drie jaar) gebaseer op kriteria soos 'n korporatiewe maatskaplike verantwoordelikeheidsplan, kwaliteit van diens, ens. Die Entiteit beoordeel voortdurend moontlike kommoditeite waarvoor langtermynkontrakte aangegaan kan word om skaalvoordele te benut.
Bepaling van kwalifikasiekriteria vir die verkoop van staatsondernemings	n.v.t	Die Entiteit was nie betrokke by die verkoop van staatsondernemings nie.
Ontwikkeling van kriteria om vennootskappe met die private sektor aan te gaan	n.v.t	Die Entiteit het geen PPP-reëlings getref nie.
Bepaling van kriteria vir die toekenning van aansporings, toelaes en beleggingskemas ter ondersteuning van Breëbasis Swart Ekonomiese Bemagtiging	n.v.t	Die Entiteit het nie aansporings, toelaes of beleggingskemas aangebied ter ondersteuning van Swart Ekonomiese Bemagtiging nie.

MENSLIKE HULPBRONBESTUUR

1. INLEIDING

Personeel is werksaam by die Departement van Kultuursake en Sport en die tersaaklike inligting verskyn in die DKES Jaarverslag.

2. MENSLIKE-HULPBRONOORSIGSTATISTIEK

Hierdie statistiek word in die Jaarverslag van die Departement van Kultuursake en Sport gerapporteer.

Verslag van die Ouditeur-Generaal aan die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement oor die Wes-Kaapse Taalkomitee

Verslag oor die audit van die finansiële state

Opinie

1. Ek het die finansiële state van die Wes-Kaapse Taalkomitee, soos uiteengesit op bladsye 45 tot 62, geaudit, wat die staat van finansiële posisie op 31 Maart 2020 bevat, die staat van finansiële prestasie, die staat van veranderinge in die netto bates en die kontantvloeistaat en verklaring van vergelyking van begrotingsinligting met werklike inligting vir die jaar geëindig 31 Maart 2020, sowel as die aantekeninge by die finansiële state, insluitend 'n opsomming van belangrike rekeningkundige beleid.
2. Na my mening bied die finansiële state in alle wesenlike opsigte 'n redelike weergawe van die finansiële posisie van die Wes-Kaapse Taalkomitee op 31 Maart 2020, en die finansiële prestasie en kontantvloeier vir die jaar dan geëindig in ooreenstemming met Standaard van Algemeen Erkende Rekeningkundige Praktyk (Standaard van AERP), die vereistes van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur van Suid-Afrika, 1999 (Wet No. 1 van 1999) (WOFB) en artikel 15 van die Wes-Kaapse Provinsiale Talewet, 1998 (Wet nr. 13 van 1998) (WKPTW).

Basis vir opinie

3. Ek het my audit uitgevoer volgens die International Standards on Auditing (ISAs). My verantwoordelikhede onder hierdie standaard word verder beskryf in die Ouditeur-Generaal se verantwoordelikhede vir die audit van die finansiële state-afdeling van hierdie ouditeursverslag.
4. Ek is onafhanklik van die openbare entiteit in ooreenstemming met artikels 290 en 291 van die Etiese kode vir Professionele Rekenmeesters en deel 1 en 3 van die Internasionale Etiese Kode vir Professionele Rekenmeesters (insluitend Internasionale Onafhanklikheidsstandaarde) van die Internasionale Etiese Standaard Raad vir rekenmeesters (IESBA-kodes) sowel as die etiese vereistes wat van toepassing is op my audit in Suid-Afrika. Ek het my ander etiese verantwoordelikhede nagekom volgens hierdie vereistes en die IESBA-kodes.
5. Ek is van mening dat die auditbewyse wat ek verkry het voldoende en toepaslik is om 'n basis vir my mening te bied.

Verantwoordelikhede van die Rekenpligtige Gesag vir die finansiële state

6. Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die opstel en billike aanbieding van die finansiële state in ooreenstemming met Standaard van AERP en die vereistes van die WOFB en vir die interne beheer wat die Rekenpligtige Gesag bepaal nodig is om die opstel van finansiële state moontlik te maak en vry van wesenlike wanvoorstelling, hetsy weens bedrog of foute.
7. By die opstel van die finansiële state is die Rekenpligtige Gesag verantwoordelik vir die beoordeling van die vermoë van die openbare entiteit om voort te gaan as 'n lopende saak, en indien van toepassing, aangeleenthede rakende die lopende saak te openbaar en die gebruik van die lopende saak-basis van rekeningkunde te gebruik, tensy die toepaslike bestuurstruktuur óf beoog om die openbare entiteit te likwadeer of om bedrywighede te staak, of geen realistiese alternatief het as om dit te doen nie.

Ouditeur-Generaal se verantwoordelikhede vir die audit van die finansiële state

8. My doelwitte is om redelike versekering te verkry of die finansiële state as geheel vry is van wesenlike wanvoorstelling, hetsy weens bedrog of foute, en om 'n ouditeursverslag uit te reik wat my mening insluit. Redelike versekering is 'n hoë vlak van versekering, maar is nie 'n waarborg dat 'n audit wat volgens die ISA's uitgevoer word, altyd 'n wesenlike wanvoorstelling sal opspoor nie as dit wel bestaan. Foute kan voortspruit uit bedrog en word as wesenlik beskou as dit redelikerwys verwag kan word om individueel of saamgevat die ekonomiese besluite van gebruikers wat op grond van hierdie finansiële state geneem word, te beïnvloed.

FINANSIËLE INLIGTING

9. 'n Verdere beskrywing van my verantwoordelikhede vir die oudit van die finansiële state is vervat in die aanhangsel tot hierdie ouditeursverslag.

Verslag oor die oudit van die Jaarlikse Prestasieverslag

Inleiding en omvang

10. Ingevolge die Wet op Openbare Oudit van Suid-Afrika 2004 (Wet No. 25 van 2004) (PAA) en die algemene kennisgewing wat ingevolge hierdie uitgereik is, is ek verantwoordelik om verslag te doen oor die nut en betroubaarheid van die gerapporteerde prestasie-inligting teenoor voorafbepaalde doelwitte vir geselekteerde strategiese doelwitte aangebied in die jaarlikse prestasieverslag. Ek het prosedures uitgevoer om wesenlike bevindings te identifiseer, maar nie om bewyse in te samel om my versekering te gee nie.
11. My prosedures handel oor die bruikbaarheid en betroubaarheid van die gerapporteerde prestasie-inligting, wat gebaseer moet wees op die goedgekeurde prestasiebeplanningsdokumente van die openbare entiteit. Ek het nie die volledigheid en toepaslikheid van die prestasie-aanwysers in die beplanningsdokumente beoordeel nie. My prosedures het nie ondersoek of die stappe wat deur die openbare entiteit onderneem is, dienslewering moontlik gemaak het nie. My prosedures strek ook nie tot openbaarmaking of aannames met betrekking tot beplande prestasie-strategieë en inligting rakende toekomstige periodes wat as deel van die gerapporteerde prestasie-inligting ingesluit kan word nie. Gevolglik strek my bevindings nie tot hierdie aangeleentheid nie.
12. Ek het die nut en betroubaarheid van die gerapporteerde prestasie-inligting geëvalueer aan hand van die kriteria wat ontwikkel is uit die prestasiebestuur- en verslagdoeningsraamwerk, soos omskryf in die algemene kennisgewing, vir die volgende geselekteerde strategiese doelwit wat in die jaarlikse prestasieverslag van die openbare entiteit aangebied word vir die jaar geëindig 31 Maart 2020:

Strategiese doelwit	Bladsye in die Jaarlikse Prestasieverslag
Om die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid te monitor en advies daarvoor te verskaf.	16 - 20

13. Ek het prosedures uitgevoer om vas te stel of die gerapporteerde prestasie-inligting behoorlik aangebied is en of die prestasie ooreenstem met die goedgekeurde dokumente vir prestasiebeplanning. Ek het verdere prosedures uitgevoer om vas te stel of die aanwysers en verwante teikens meetbaar en relevant was, en die betroubaarheid van die gerapporteerde prestasie-inligting beoordeel om vas te stel of dit geldig, akkuraat en volledig was.
14. Ek het geen wesenlike bevindings oor die bruikbaarheid en betroubaarheid van die gerapporteerde prestasie-inligting vir hierdie strategiese doelwit geïdentifiseer nie:
- Om die implementering van die Wes-Kaapse Taalbeleid te monitor en advies daarvoor te verskaf

Ander sake

15. Ek vestig die aandag op die onderstaande sake.

Bereiking van beplande doelwitte

16. Verwys na die Jaarlikse Prestasieverslag op bladsy 16 tot 20 vir inligting oor die bereiking van die beplande doelwitte vir die jaar en verduidelikings verskaf vir die onder-/oorprestasie van 'n getal doelwitte.

Verlag oor die audit van die nakoming van wetgewing

Inleiding en omvang

17. Ingevolge die WOO en die algemene kennisgewing wat ingevolge daarvan uitgereik is, is ek verantwoordelik om wesenlike bevindings oor die nakoming van die openbare entiteit aan spesifieke aangeleenthede in sleutelwetgewing te rapporteer. Ek het prosedures uitgevoer om bevindings te identifiseer, maar nie om bewyse in te samel om my versekering te gee nie.
18. Ek het geen wesenlike bevindings geïdentifiseer oor die nakoming van die spesifieke aangeleenthede in sleutelwetgewing soos uiteengesit in die algemene kennisgewing wat ingevolge die WOO uitgereik is nie.

Ander inligting

19. Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die ander inligting. Die ander inligting bevat die inligting wat in die jaarverslag opgeneem is, wat die verslag van die Rekenpligtige Gesag en die verslag van die ouditkomitee insluit. Die ander inligting sluit nie die finansiële state, die ouditeursverslag en die geselekteerde strategiese doelwit in die Jaarlikse Prestasieverslag in wat spesifiek in hierdie ouditeursverslag gerapporteer is nie.
20. My mening oor die finansiële state en bevindings oor die gerapporteerde prestasie-inligting en die nakoming van wetgewing dek nie die ander inligting nie en ek spreek nie 'n ouditmening of enige vorm van versekering daarvoor uit nie.
21. In verband met my audit is dit my verantwoordelikheid om die ander inligting te lees en om sodoende te oorweeg of die ander inligting wesenlik strydig is met die finansiële state en die geselekteerde strategiese doelwit wat in die jaarlikse prestasieverslag aangebied word, of my kennis opgedoen in die audit, en of dit andersinds wesenlik verkeerd lyk.

Tekorte aan interne beheer

22. Ek het interne beheer sowel as gerapporteerde wetgewing, prestasie-inligting en die nakoming van toepaslike wetgewing tersaaklik geag, my doel was egter nie om enige vorm van versekering daarvoor uit te spreek nie. Ek het geen noemenswaardige tekortkominge in interne beheer geïdentifiseer nie.

Kaapstad
30 September 2020

AUDITOR - GENERAL
SOUTH AFRICA

Auditing to build public confidence

FINANSIËLE INLIGTING

Bylae – Ouditeur-Generaal se verantwoordelikheid vir die audit

1. As deel van 'n audit in ooreenstemming met die ISA's, oefen ek professionele oordeel uit en handhaaf ek professionele skeptisisme gedurende my audit van die finansiële state en die prosedures wat uitgevoer word vir gerapporteerde prestasie-inligting vir die strategiese doel en oor die nakoming van die openbare instansie met betrekking tot die gekose saak.

Finansiële state

2. Benewens my verantwoordelikheid vir die audit van die finansiële state soos beskryf in hierdie ouditeursverslag, het ek ook:
 - die risiko's van wesenlike wanvoorstelling van die finansiële state geïdentifiseer en beoordeel, hetsy weens bedrog of foute; auditprosedures ontwerp en uitgevoer wat reageer op daardie risiko's; en auditbewyse verkry wat voldoende en toepaslik is om 'n basis vir my mening te bied. Die risiko om nie 'n wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog op te spoor nie, is hoër as die wat voortspruit uit 'n fout, aangesien bedrog samespanning, vervalsing, opsetlike versuim, wanvoorstellings of die oorheersing van interne beheer kan behels.
 - 'n begrip verkry van interne beheer wat relevant is vir die audit ten einde auditprosedures te ontwerp wat toepaslik is in die omstandighede, maar nie vir die doel om 'n mening te gee oor die doeltreffendheid van die openbare instansie se interne beheer nie.
 - die toepaslikheid van die gebruikte rekeningkundige beleid en die redelikheid van rekeningkundige beramings en verwante openbaarmaking deur die Rekenpligtige Gesag ge-evalueer.
 - 'n gevolgtrekking gemaak oor die toepaslikheid van die rekeningkundige owerheid se gebruik van die lopende saak-basis van rekeningkunde by die opstel van die finansiële state. Ek kom ook tot die gevolgtrekking, gebaseer op die verkrygde auditbewyse, of daar wesenlike onsekerheid bestaan rakende gebeure of toestande wat die vermoë van die Wes-Kaapse Taalkomitee om toekomstig as 'n lopende saak aan te gaan, in twyfel trek. As ek tot die gevolgtrekking kom dat daar 'n wesenlike onsekerheid bestaan, moet ek in my ouditeursverslag aandag vestig op die verwante openbaarmakings in die finansiële state oor die wesenlike onsekerheid, of, indien sodanige openbaarmaking onvoldoende is, my mening oor die finansiële state te verander. My gevolgtrekkings is gebaseer op die beskikbare inligting op die datum van hierdie ouditeursverslag. Toekomstige gebeure of toestande kan egter veroorsaak dat 'n openbare entiteit nie meer as 'n lopende saak opereer nie.
 - die algehele aanbieding, struktuur en inhoud van die finansiële state, insluitend die openbaarmakings ge-evalueer en vasgestel of of die finansiële state die onderliggende transaksies en gebeure op 'n wyse voorstel wat op 'n billike manier aangebied word.

Kommunikasie met diegene wat belas word met bestuur

3. Ek kommunikeer met die Rekenpligtige Gesag rakende onder andere die beplande omvang en tydsberekening van die audit en beduidende auditbevindings, insluitend enige beduidende tekortkominge in die interne beheer wat ek tydens my audit opspoor.
4. Ek bevestig ook aan die Rekenpligtige Gesag dat ek aan die relevante etiese vereistes ten opsigte van onafhanklikheid voldoen het, en kommunikeer alle verhoudings en ander aangeleenthede wat redelikerwys beskou kan word as 'n invloed op my onafhanklikheid, en, waar van toepassing, stappe wat geneem is om bedreigings te elimineer of waarborg toegepas.

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Staat van Finansiële Posisie soos op 31 Maart 2020

	Nota(s)	2020 R'000	2019 R'000
Bates			
Lopende bates			
Kontant en kontantekwivalente	3	232	289
Totale bates		232	289
Netto bates		232	289
Opgehope surplus		232	289

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Staat van Finansiële prestasie

	Nota(s)	2020 R'000	2019 R'000
Inkomste			
Inkomste van ruiltransaksies			
Rente-inkomste	4	14	20
Totale inkomste van ruiltransaksies		14	20
Inkomste van nie-ruiltransaksies			
Oordrag inkomste			
Ander inkomste van nie-ruiltransaksies	5	586	590
Oordragte en subsidies ontvang	6	258	247
Totale inkomste van nie ruiltransaksies		844	837
Totale uitgawes		858	857
Besteding			
Ouditgelde	7	(91)	(58)
Algemene besteding	8	(768)	(734)
Ledegelde	9	56)	(56)
Totale besteding		(915)	(848)
(Tekort) surplus vir die jaar		(57)	9

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Staat van Veranderinge in Netto Bates

	Opgelope surplus R '000	Totale netto bates R '000
Saldo op 01 April 2018	280	280
Veranderinge in netto bates		
Surplus vir die jaar	9	9
Totale veranderinge	<u>9</u>	<u>9</u>
Saldo op 01 April 2018	289	289
Veranderinge in netto bates		
Surplus vir die jaar	(57)	(57)
Totale veranderinge	<u>(57)</u>	<u>(57)</u>
Saldo op 31 Maart 2020	<u>232</u>	<u>232</u>

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Kontantvloeistaat

	Nota(s)	2020 R'000	2019 R'000
Kontantvloei van bedryfsaktiwiteite			
Ontvangste			
Kontantontvangste		258	247
Rente-inkomste		14	20
		<u>272</u>	<u>267</u>
Betalings			
Kontant betaal		(329)	(258)
Netto kontantvloei van bedryfsaktiwiteite	10	<u>(57)</u>	<u>9</u>
Netto styging/ (daling) in kontant en kontantekwivalente			
Kontant en kontantekwivalente aan die begin van die jaar		289	280
Kontant en kontantekwivalente aan die einde van die jaar	3	<u>232</u>	<u>289</u>

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Staat van Vergelyking van Begroting en Werklike Bedrae

Begroting op kontantbasis	Goed-gekeurde begroting	Aan-suiwering	Finale begroting	Werklike bedrae op vergelykbare basis	Verskil tussen begroting en werklike bedrae	Verwysing
	R '000	R '000	R '000	R '000	R '000	
Staat van Finansiële Prestasie						
Inkomste						
Inkomste van ruiltransaksies						
Rente-inkomste	21	-	21	14	(7)	14.1
Ander inkomste	-	56	56	-	(56)	14.2
Totale inkomste van ruiltransaksies	21	56	77	14	(63)	
Inkomste van nie-ruiltransaksies						
Regeringstoewysings en subsidies	258	-	258	258	-	
Ander inkomste van nieruiltransaksies	-	-	-	586	586	14.3
Totale inkomste	279	56	335	858	523	
Uitgawes						
Ledegelde	(59)	(1)	(60)	(56)	4	
Ouditgelde	(79)	(12)	(91)	(91)	-	
Algemene uitgawes	(141)	(43)	(184)	(768)	(584)	14.4
Totale uitgawes	(279)	(56)	(335)	(915)	(580)	
Surplus	-	-	-	-	(57)	(57)
Werklike bedrag op vergelykbare basis soos aangebied in die Begroting en Werklike Vergelykbare Staat						
	-	-	-	(57)	(57)	
Rekonsiliasie (moet bekend gemaak word indien nie op vergelykbare basis begroting)						
Basisverskil						
In werking				-		
Tydsverskil						
In werking				(57)		
Entiteitsverskil						
In werking				-		
Werklike Bedrag in die Staat van Finansiële Prestasie				(57)		

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid

1. Aanbieding van die Finansiële Jaarstate

Die finansiële jaarstate is voorberei in ooreenstemming met die doeltreffende Standaarde van Algemeen Erkende Rekeningkundige Praktyke (AERP), uitgereik deur die Rekeningkundige Standaarderaadooreenkomstig Artikel 91(1) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (Wet 1 van 1999).

Die finansiële jaarstate is voorberei op toevallingstelsel van rekeningkunde en is in ooreenstemming met geskiedkundige kostekonvensie as die basis vir meting, tensy anders gespesifiseer. Dit is in Suid-Afrikaanse Rand aangebied.

Al die syfers is tot die naaste duisend afgerond.

Opsomming van die wesenlike rekeningkundige beleide, wat konsekvent toegepas is in die voorbereiding van die finansiële jaarstate, word vervolgens bekend gemaak.

Hierdie rekeningkundige beleid is in ooreenstemming met die vorige tydperk.

1.1 Aannee van lopende onderneming

Die finansiële jaarstate is voorberei op die verwagting dat die entiteit vir minstens die volgende 12 maande sal voortgaan om as lopende onderneming te bestaan.

1.2 Wesenlike beoordelings en bronne van skattingsonsekerheid

Die entiteit maak skattings en aannames omtrent die toekoms. Die gevolglike rekeningkundige skattings sal by definisie selde gelyk wees aan die verwante werklike resultate. Skattings en beoordelings word deurlopend geëvalueer en is gebaseer op geskiedkundige ervaring en ander faktore, insluitende verwagtinge van toekomstige gebeure wat beskou word as redelik onder die omstandighede. Die skattings en aannames wat wesenlike risiko inhou om wesenlike aanpassing van die deelnamewaardes van bates en laste binne die volgende boekjaar te veroorsaak, word vervolgens bespreek.

Inbare skulde

Die entiteit assessee sy inbare skulde vir waardedaling aan die einde van elke verslagdoeningstydperk. In die bepaling van of waardedalingsverlies in surplus of tekort aangeteken moet word, maak die entiteit beoordelings omtrent of daar waarneembare data bestaan wat meetbare vermindering in die geskatte toekomstige kontantvloei van finansiële bate aandui.

Die waardedaling vir inbare skulde word bereken op portefeuljebasis, gebaseer op historiese verliesratio's, aangepas vir nasionale en industriespesifieke ekonomiese toestande en ander aanwysers teenwoordig teen die verslagdoeningsdatum wat ooreenstem met wanpresterings in die portefeulje. Die jaarlikse verliesratio's word toegepas op leningsbalanse in die portefeulje en na verhouding aangepas.

Voorsiening vir waardedaling

Daar word 'n beraming gedoen vir die waardedaling van inbare skulde wanneer die invordering van die volle bedrag nie meer waarskynlik is nie. Die voorsiening vir waardedalingskuld moet net op handelsinvorderings bereken word. Die totale voorsiening vir waardedaling van die entiteit moet bereken word per individuele debiteur of ten minste per risikokategorie.

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid

1.3 Finansiële instrumente

Die finansiële instrumente van die entiteit word gekategoriseer as óf finansiële bates óf laste.

Finansiële instrument is enige kontrak wat aanleiding gee tot finansiële bate van een entiteit en finansiële las of oorblywende belang van ander entiteit.

Die delgingskoste van finansiële bate of finansiële las is die bedrag waarteen die finansiële bate of finansiële las gemeet word teen oorspronklike erkenning minus hoofterugbetalings, plus of minus die opgelope delgingskoste met behulp van die effektiewe rentemetode van enige verskil tussen die oorspronklike bedrag en die aflosbarebedrag, en minus enige vermindering (direk of deur die gebruik van voorsieningsrekening) vir waardevermindering of oninbaarheid.

Rentekoersrisiko is die risiko dat die billike waarde of toekomstige kontantvloei van finansiële instrument sal fluktueer as gevolg van veranderinge in markrentekoerse.

Lenings betaalbaar is finansiële laste, buiten korttermynlaste teen normale kredietvoorwaardes.

Klassifikasie

Die entiteit het die volgende soorte finansiële bates (klasse en kategorieë) soos dit op die staat van finansiële posisie of in die notas daarby gereflekteer word:

Klas	Kategorie
Kontant en kontantekwivalente	Finansiële bate gemeet teen delgingskoste

Die entiteit het die volgende soorte finansiële laste (klasse en kategorieë) soos dit op die staat van finansiële posisie of in die notas daarby gereflekteer word:

Klas	Kategorie
Bedrae betaalbaar van ruiltransaksies	Finansiële bate gemeet teen delgingskoste

Aanvanklike meting van finansiële bates en finansiële laste

Die entiteit meet finansiële bate en finansiële las, buiten dié wat daarna teen billike waarde gemeet word, aanvanklik teen sy billike waarde plus transaksiekoste wat direk aan die verkryging of uitreiking van die finansiële bate of finansiële las toegeskryf kan word.

Die entiteit meet alle ander finansiële bates en finansiële laste aanvanklik teen billike waarde.

Die entiteit assesser eers of die aard van vergunningslening inderdaad 'n lening is. Met aanvanklike erkenning ontleed die entiteit 'n vergunningslening in sy komponente en gee rekenskap van elke komponent afsonderlik. Die entiteit gee rekenskap vir daardie deel van 'n vergunningslening wat:

- maatskaplike voordeel is ooreenkomstig die Raamwerk vir die Voorbereiding en Aanbieding van Finansiële state, waar dit die uitreiker van die lening is; of
- nie-ruilbare inkomste is ooreenkomstig die Standaard van AERP oor Inkomste uit Nie-ruilbare Transaksies (Belastings en Oordragte), waar dit die ontvanger van die lening is.

Gevolglike meting van finansiële bates en finansiële laste

Die entiteit meet alle finansiële bates en finansiële laste na aanvanklike erkenning met behulp van die volgende kategorieë:

- finansiële instrumente teen billike waarde
- finansiële instrumente teen delgingskoste.
- finansiële instrumente teen koste.

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid

1.3 Finansiële instrumente (vervolg)

Alle finansiële bates gemeet teen delgingskoste of koste is onderhewig aan waardedalinghersiening.

Die delgingskoste van finansiële bate of finansiële las is die bedrag waarteen die finansiële bate of finansiële las gemeet word teen oorspronklike erkenning minus hoofsomterugbetalings, plus of minus die kumulatiewe delging met behulp van die effektiewe rentemetode van enige verskil tussen die oorspronklike bedrag en die termynbedrag, en minus enige vermindering (direk of deur die gebruik van voorsieningsrekening) vir waardedaling of oninbaarheid in die geval van finansiële bate.

Billike waardemetingsoorwegings

Die beste bewys van billike waarde is gekwoteerde pryse in 'n aktiewe mark. Indien die mark vir finansiële instrument nie aktief is nie, bepaal die entiteit billike waarde met behulp van waardasietegniek. Die doel van die gebruik van waardasietegniek is om te bepaal wat die transaksieprys sou wees op die metingsdatum in verruiling sonder bevoorregting gemotiveer deur normale bedryfsoorwegings. Waardasietegnieke sluit die gebruik van onlangse marktransaksies sonder bevoorregting tussen kundige, gewillige partye in, indien beskikbaar, verwysing na die heersende billike waarde van ander instrument wat in wese dieselfde is, verdiskonteerde kontantvloei-ontleding en opsieprysbepalingsmodelle. Indien daar waardasietegniek is wat algemeen deur markdeelnemers gebruik word om die instrument se prys te bepaal en daar is gedemonstreer dat die tegniek betroubare skattings van pryse in werklike marktransaksies kan verskaf, gebruik die entiteit daardie tegniek. Die gekose waardasietegniek maak maksimale gebruik van markinsette en maak so min as moontlik staat op entiteitspesifieke insette. Dit sluit alle faktore in wat markdeelnemers sou oorweeg in die bepaling van prys en in ooreenstemming is met aanvaarde ekonomiese metodologieë vir die bepaling van pryse van finansiële instrumente. Periodiek kalibreer die entiteit die waardasietegniek en toets dit vir geldigheid met behulp van pryse van enige waarneembare heersende marktransaksies in dieselfde (d.w.s. sonder modifikasie of herverpakking) of gebaseer op enige waarneembare markdata.

Korttermynontvangbare rekeninge en betaalbare bedrae word nie gediskonteer waar die aanvanklike krediettydperk toegestaan of ontvang ooreenstem met voorwaardes wat in die openbare sektor gebruik word nie, hetsy deur gevestigde praktyke of wetgewing.

Winste en verliese

Wins of verlies wat ontstaan uit verandering in die billike waarde van finansiële bate of finansiële las gemeet teen billike waarde word erken in surplus of tekort.

Vir finansiële bates en finansiële laste gemeet teen delgingskoste of koste, word wins of verlies erken in surplus of tekort wanneer die finansiële bate of finansiële las onderken of die waarde daarvan verminder word, of deur die delgingsproses.

Waardedaling en oninbaarheid van finansiële bates

Die entiteit assesser teen die einde van elke verslagdoeningstydperk of daar enige objektiewe bewyse is dat finansiële bate of groep finansiële bates se waarde gedaal het.

Vir bedrae verskuldig aan die entiteit, word wesenlike finansiële probleme van die betaalbare rekeninge, waarskynlikheid dat die betaalbare rekening in bankrotskap kan gaan en nalating van betaling almal beskou as aanduidings van waardedaling.

Finansiële bates gemeet teen delgingskoste:

As daar objektiewe bewyse is dat waardedalingverlies op finansiële bates gemeet teen delgingskoste voorgekom het, word die bedrag van die verlies gemeet as die verskil tussen die bate se drabedrag en

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid**1.3 Finansiële instrumente (vervolg)**

die huidige waarde van geskatte toekomstige kontantvloei (uitsluitende toekomstige kredietverliese wat nie voorgekom het nie) gediskonteer teen die finansiële bate se oorspronklike effektiewe rentekoers. Die drabedrag van die bate word verminder deur die gebruik van voorsorgrekening. Die bedrag van die verlies word erken in surplus of tekort.

Indien die bedrag van die waardedalingverlies in die volgende tydperk verminder en die vermindering objektief toegeskryf kan word aan gebeurtenis wat plaasgevind het nadat die waardedaling erken is, word die waardedalingverlies omgekeer deur voorsorgrekening aan te pas. Die omkering lei nie tot drabedrag van die finansiële bate wat meer is as wat die delgingskoste sou wees as die waardedaling nie erken sou wees op die datum waarop die waardedaling omgekeer is nie. Die bedrag van die omkering word erken in surplus of tekort.

Waar finansiële bates se waarde verminder word deur die gebruik van voorsorgrekening, word die bedrag van die verlies erken in surplus of tekort binne bedryfsuitgawes. Wanneer sulke finansiële bates afgeskryf word, word dit gedoen teen die betrokke voorsieningsrekening. Daaropvolgende herwinning van bedrae wat voorheen afgeskryf is, word gekrediteer teen bedryfsuitgawes.

Finansiële bates gemeet teen koste:

Indien daar objektiewe bewyse is dat waardedaling voorgekom het by belegging in residubelang wat nie teen billike waarde gemeet is nie omdat die billike waarde daarvan nie betroubaar gemeet kan word nie, word die bedrag van die waardedaling gemeet as die verskil tussen die drabedrag van die finansiële bate en die huidige waarde van geskatte toekomstige kontantvloei gediskonteer teen die huidige markkoers van opbrengs vir soortgelyke finansiële bate. Sodanige waardedalingsverliese word nie omgekeer nie.

Ont erkenning**Finansiële bates**

Die entiteit onderken finansiële bates met behulp van transaksiedatumrekeningkunde.

Die entiteit onderken finansiële bates net wanneer:

- die kontraktuele regte tot die kontantvloei van die finansiële bate verstryk, afgehandel is, of laat vaar is;
- die entiteit in wese al die risiko's en belonings van eienaarskap van die finansiële bate aan ander party oordra; of
- die entiteit, ten spyte daarvan dat wesenlike risiko's en belonings van eienaarskap van die finansiële bate behou is, beheer oor die bate aan ander party oorgedra het en die ander party die praktiese vermoë het om die bate in geheel aan nieverwante derde party te verkoop, en in staat is om die vermoë eensydig en sonder om bykomende beperkings op die oordrag te plaas, uit te voer. In hierdie geval
 - onderken die entiteit die bate; en
 - erken enige regte en verpligtinge geskep of behou in die oordrag afsonderlik.

Die drabedrag van die oorgedraagde bate word geplaas tussen die regte of verpligtinge wat behou word en dié wat oorgedra word op grond van hul billike waarde op die oordragdatum. Nuwe regte en verpligtinge word gemeet teen hul billike waarde op daardie datum. Enige verskil tussen die koopsom ontvang en die bedrae wat erken en de-erken is, word erken in surplus of tekort in die tydperk van die oordrag.

By de-erkenning van finansiële bate in geheel word die verskil tussen die drabedrag en die koopsom wat ontvang is, in surplus of tekort erken.

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid

1.3 Finansiële instrumente (vervolg)

Finansiële laste

Die entiteit verwyder finansiële las (of deel van finansiële las) van sy staat van finansiële posisie wanneer dit vernietig is – d.w.s. wanneer die verpligting in die kontrak gespesifiseer afgelos, gekanselleer, verstryk of kwytgeskeld is.

Uitruiling tussen bestaande lener en uitlener van skuldinstrumente met wesenlike verskillende voorwaardes word in rekening gebring as sou die oorspronklike finansiële las tenietgedoen wees en nuwe finansiële las erken word. Op soortgelyke wyse word wesenlike wysiging van die voorwaardes van bestaande finansiële las of deel daarvan in rekening gebring as sou die oorspronklike finansiële las tenietgedoen wees en nuwe finansiële las erken word.

Die verskil tussen die drabedrag van finansiële las (of deel van finansiële las) wat tenietgedoen of aan ander party oorgedra is en die vergoederingsgeld wat betaal is, insluitende enige niekontant bates wat oorgedra is of laste wat aanvaar is, word erken in surplus of tekort. Enige laste wat deur 'n ander entiteit onthef, vergewe of aanvaar word deur middel van nie-uitruilingstransaksie word in rekening gebring in ooreenstemming met die Standaard vir Inkomste van Nieruiltransaksies (Belastings en Oordragte).

1.4 Inkomste van ruiltransaksies

Erkenning

Inkomste word erken wanneer dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordele of dienspotensiaal na die entiteit sal vloei en wanneer die bedrag van inkomste betroubaar gemeet kan word, en daar aan spesifieke kriteria voldoen is vir die entiteit se aktiwiteite. Inkomste van die lewering van dienste word erken in surplus of tekort in verhouding tot die fase van voltooiing van die transaksie teen die verslagdoeningsdatum.

Ruiltransaksie is een waarin die entiteit bates of dienste ontvang, of verantwoordelikhede tenietgedoen word, en ongeveer gelyke waarde (hoofsaaklik in die vorm van goedere, dienste of gebruik van bates) direk aan die ander party in ruil gee.

Meting

Die bedrag word nie beskou as meetbaar tot al die voorwaardes in verband met die transaksie opgelos is nie.

Rente, tantieme en ruiltransaksies

Rente word erken, in surplus of tekort, met behulp van die effektiewe rentekoersmetode..

1.5 Inkomste uit nie-ruiltransaksies

Erkenning

'n Toevloei van hulpbronne uit 'n nie-ruiltransaksie wat as 'n bate erken word, word erken as inkomste, behalwe in die mate dat 'n las ook erken word ten opsigte van dieselfde invloei.

Aangesien die entiteit 'n huidige verpligting nakom wat erken word as 'n verpligting ten opsigte van die invloei van hulpbronne uit 'n nie-ruiltransaksie wat as bate erken word, verminder dit die drabedrag van die erkende verpligting en erken 'n bedrag inkomste gelykstaande aan daardie vermindering.

Meting

Inkomste uit 'n nie-ruiltransaksie word gemeet aan die bedrag van die toename in netto bates wat erken word deur die entiteit.

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid**1.5 Inkomste uit nie-ruiltransaksies**

As die entiteit 'n bate erken as gevolg van 'n nie-ruiltransaksie, erken dit ook die inkomste gelykstaande aan die bedrag van die bate gemeet teen die billike waarde op die datum van verkryging, tensy dit ook vereis is om 'n las te erken. Waar 'n verpligting erken moet word, word dit gemeet as 'n raming van die bedrag wat benodig word om die verpligting op die verslagdoeningsdatum te vereffen, en die bedrag van die verhoging in netto bates, indien enige, erken as inkomste. Wanneer 'n aanspreeklikheid daarna verminder word, omdat die belasbare gebeurtenis plaasvind of daar aan 'n voorwaarde voldoen word, word die vermindering van die verpligting as inkomste erken.

Voorwaardelike toelaes en ontvangste

Inkomste ontvang van voorwaardelike toelaes, donasies en befondsing word erken as inkomste in die mate waartoe die entiteit aan enige van die kriteria, voorwaardes of verpligtinge voldoen het soos vervat in die ooreenkoms. In die mate waartoe daar aan die kriteria, voorwaardes of verpligtinge voldoen is, word las erken.

Rente verdien uit beleggings word behandel in ooreenstemming met toelaevoorwaardes. As dit aan die skenker betaalbaar is, word dit opgeteken as deel van die verantwoordelikheid en indien nie, word dit erken as rente verdien in die staat van finansiële prestasie.

Toelaes wat die entiteit vergoed vir uitgawes aangegaan word erken in surplus of tekort op stelselmatige basis in dieselfde tydperke waarin die uitgawes erken word.

Dienste in natura

Dienste in natura is dienste wat sonder koste deur individue aan entiteite verskaf word, maar kan aan bepalings onderhewig wees. Openbare entiteite se finansiële bestuurspersoneel verskaf waardevolle ondersteuning aan die entiteit in die bereiking van sy doelwitte. Die dienste wat verskaf word kan betroubaar gemeet word en word daarom in die staat van finansiële prestasie erken en in die notas by die finansiële state bekend gemaak..

1.6 Oorsetting van vreemde geldeenhede**Transaksies in vreemde geldeenhede**

Transaksie in vreemde geldeenhede word opgeteken met aanvanklike erkenning in Rand deur die wisselkoers tussen die funksionele geldeenhede en die vreemde geldeenhede op die datum van die transaksie toe te pas.

Transaksies in vreemde geldeenhede word bepaal oorgesit teen die wisselkoers geldig op die transaksiedatum. Monetêre items word bepaal in vreemde geldeenhede word oorgesit teen die wisselkoers geldig op die verslagdoeningsdatum. Winste of verliese wat uit omsetting spruit word in rekening gebring teen surplus of tekort.

1.7 Vergelykende syfers

Waar nodig, is vergelykende syfers hergeklassifiseer om aan te pas by veranderinge in aanbieding in die huidige jaar.

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid

1.8 Uitgawes

Finansiële transaksies in bates en laste

Skulde word afgeskryf wanneer dit as oninbaar geïdentifiseer is. Skulde wat afgeskryf word, word beperk tot die bedrag van besparings en/of onderbesteding van toegewyste gelde. Afskrywing geskied teen jaareinde of wanneer gelde beskikbaar is. Geen voorsiening word gemaak vir oninbare bedrae nie, maar bedrae word bekend gemaak as openbaarmakingsnota.

Alle ander verliese word erken wanneer magtiging vir die erkenning daarvan vergun is.

Vrugtelose en verkwistende uitgawes

Vrugtelose en verkwistende uitgawes word erken as bate in die staat van finansiële posisie totdat die uitgawe van die verantwoordelike persoon herwin is of dit of as oninbaar afgeskryf is in die staat van finansiële prestasie.

Onreëlmatige uitgawes

Onreëlmatige uitgawes word erken as uitgawes in die staat van finansiële prestasie. As die uitgawe nie deur die betrokke gesag gekondoneer word nie, word dit as bate behandel totdat dit herwin of as oninbaar afgeskryf word.

Oordragte en subsidies

Oordragte en subsidies word erken as uitgawe wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel uitgevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

1.9 Opgelope surplus

Die opgelope surplus verteenwoordig die netto verskil tussen die totale bates en die totale laste van die entiteit. Enige surplusse en tekorte wat gedurende spesifieke boekjaar gerealiseer is, word gekrediteer/gedebiteer teen opgelop surplus/tekort. Vorige jaarse aanpassing in verband met inkomste en uitgawes word gedebiteer/gekrediteer teen opgelope surplus wanneer retrospektiewe aanpassings gemaak word.

1.10 Begrotingsinligting

Die goedgekeurde begroting word op kontantbasis voorberei volgens ekonomiese klassifikasie gekoppel aan prestasie-uitkomstedoelwitte. Die goedgekeurde begroting dek die fiskale tydperk van 2019/04/01 tot 2020/03/31.

Die finansiële jaarstate en die begroting is nie op dieselfde basis van rekeningkunde nie, daarom is vergelyking met die begrote bedrae ingesluit by die staat van vergelyking van begroting en werklike bedrae.

1.11 Verwante partye

'n Verwante party is 'n persoon of entiteit met die vermoë om die ander party te beheer of gesamentlik te beheer, of om wesentliche invloed oor die ander party uit te oefen, of omgekeerd, of 'n entiteit wat onderhewig is aan algemene beheer of gesamentlike beheer.

Beheer is die mag om die finansiële en bedryfsbeleide van die entiteit te beheer ten einde voordele van sy aktiwiteite te bekom.

Gesamentlike beheer is die ooreengekome deel van beheer oor aktiwiteit deur bindende ooreenkoms, en bestaan net wanneer die strategiese finansiële en bedryfsbesluite in verband met die aktiwiteit die eenparige goedkeuring benodig van die partye wat die beheer deel (die ondernemendes).

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Rekeningkundige beleid**1.11 Verwante partye (vervolg)**

'n Verwantepartytransaksie behels die oordrag van hulpbronne, dienste of verpligtinge tussen die verslaggewende entiteit en verwante party, ongeag of prys gevra word. Wesenlike invloed is die mag om deel te neem aan die finansiële en bedryfsbeleidsbesluite van entiteit, maar is nie beheer oor die beleide nie.

Bestuur is die persone verantwoordelik vir die beplanning, leiding en beheer van die aktiwiteite van die entiteit, insluitende diegene belas met die beheer van die entiteit ooreenkomstig wetgewing, in gevalle waar hulle sulke funksies moet vervul.

Naverwante lede van die familie van persoon word beskou as die familielede wat verwag kan word om die bestuur in hul transaksies met die entiteit te beïnvloed of daardeur beïnvloed te word.

Die entiteit is vrygestel van bekendmakingsvereistes ten opsigte van verwantepartytransaksies indien die transaksie plaasvind binne normale verskaffer- en/ of kliënt/-ontvangerverhoudings met bepalinge en voorwaardes nie meer of minder gunstig as wat redelik verwag kan word die entiteit sou moes aanvaar indien dit met die individuele entiteit of persoon onder dieselfde omstandighede sou onderhandel en bepalinge en voorwaardes binne die normale parameters is wat deur die verslaggewende entiteit se wetlike mandaatgevestig is.

Waar die entiteit vrygestel is van die bekendmaking in ooreenstemming met die voorafgaande, maak die entiteit verduidelikende inligting bekend omtrent die aard van die transaksies en die verwante uitstaande balanse, om gebruikers van die entiteit se finansiële state in staat te stel om verwantepartytransaksies op sy finansiële jaarstate te verstaan.

1.12 Gebeure na die verslagdoeningsdatum

Gebeure na die verslagdoeningsdatum is die gebeure, beide gunstig en ongunstig, wat plaasvind tussen die verslagdoeningsdatum en die datum wanneer die finansiële state gemagtig word vir uitreiking. Twee soorte gebeure kan geïdentifiseer word:

- dié wat bewyse lewer van toestande wat teen die verslagdoeningsdatum bestaan het (en gebeure na die verslagdoeningsdatum aanpas); en
- dié wat aanduiding gee van toestande wat ontstaan het na die verslagdoeningsdatum (nie aanpassingsgebeure na die verslagdoeningsdatum).

Die entiteit sal die aangepaste bedrag wat in die finansiële state erken word reflekteer na die verslagdoeningsdatum wanneer die gebeure plaasgevind het.

Die entiteit sal die aard van die gebeure en skatting van sy finansiële uitwerking, of verklaring dat sodanige skatting nie ten opsigte van al die weselike nie-aanpassingsgebeure gemaak kan word nie, bekend maak, waar niebekendmaking die ekonomiese besluite van gebruikers gebaseer op die finansiële state kan beïnvloed

1.13 Belasting op toegevoegde waarde (BTW)

Die entiteit is vrygestel van BTW-registrasie. Indien enige befondsing wat vereis dat die entiteit as BTW ondernemer moet registreer egter ontvang word, sal sodanige aansoek gedoen word.

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

2. Nuwe standaarde en interpretasies

2.1 Standaarde en interpretasies aanvaar wat effektief vir die huidige boekjaar is

In die huidige jaar het die entiteit die volgende standaarde en interpretasies aanvaar wat effektief vir die huidige boekjaar is en wat van belang is vir sy werksaamhede:

Standaard/Interpretasie:	Effektiewe datum: Jare beginnend op of na	Verwagte uitwerking
• AERP 1 (soos gewysig 2018): aanbieding van finansiële state	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 2 (soos gewysig 2018): kontantvloeistate	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 3 (soos gewysig 2018): rekenkundige beleide, veranderinge in rekenkundige skattings en foute	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 9 (soos gewysig 2018): inkomste uit valutatransaksies	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 12 (soos gewysig 2018): inventarisse	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 14 (soos gewysig 2018): gebeure na die verslagdoeningstydperk	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 14 (soos gewysig 2018): gebeure na die verslagdoeningstydperk	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 23 (soos gewysig 2018): inkomste van nie-ruiltransaksies	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 24 (soos gewysig 2016): aanbieding van begrotingsinligting in finansiële state	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 104 (soos gewysig 2018): finansiële instrumente	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 20: verwante partye	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 32: reëlins vir konsessies vir dienste: toekenning	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 108: statutêre ontvangste	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie
• AERP 109: rekeningkunde deur hoofde en agente	01 April 2019	Die uitwerking van die amendement is nie weselik nie

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State**2.2 Standaard en interpretasies uitgereik, maar nog nie in werking nie**

Die entiteit het nie die volgende standaard en interpretasies, wat gepubliseer is en verpligtend is vir die entiteit se rekeningkundige tydperke beginnend op of na April 2020 of later tydperke, toegepas nie:

Standaard/Interpretasie:	Effektiewe datum: Jare beginnede op of na	Verwagte uitwerking
• AERP 34: afsonderlike finansiële state	01 April 2020	Wesenlike uitwerking onwaarskynlik
• AERP 35: gekonsolideerde finansiële state	01 April 2020	Wesenlike uitwerking onwaarskynlik
• AERP 36: beleggings in vennootskaps- en gesamentlike ondernemings	01 April 2020	Wesenlike uitwerking onwaarskynlik
• AERP 37: gesamentlike reëlings	01 April 2020	Wesenlike uitwerking onwaarskynlik
• AERP 38: bekendmaking van belange in ander entiteite	01 April 2020	Wesenlike uitwerking onwaarskynlik

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

	2020 R'000	2019 R'000
3. Kontant en kontantekwivalente		
Kontant en kontantekwivalente bestaan uit:		
Bankbalanse	232	289
Kredietgehalte van kontant teen bank- en korttermyndeposito's, uitsluitende kontant voorhande		
Kontant en kontantekwivalente bestaan uit kontant en korttermyn-, hoogs likiede beleggings wat gehou word by geregistreeerde bankinstellings met looptye van drie maande of minder en wat onderhewig is aan geringe rentekoersrisiko, met die drabedrag van die bates benader tot hul billike waarde		
4. Rente-inkomste		
Rente ontvang	14	20
5. Ander inkomste van nie-ruiltransaksies		
Donasie: Dienste in natura	586	590
Dienste in natura word verder verduidelik in nota 8		
6. Oordragte en subsidies ontvang		
Oordragte ontvang	258	247
7. Ouditgelde		
Eksterne audit	91	58
Die afwyking is hoofsaaklik as gevolg daarvan dat kontrakwerkers deur die OG aangestel is.		
8. Algemene uitgawes		
Bankkoste	2	2
Konsultasie en uitgekontraakteerde dienste	47	7
Werknemer koste: Dienste in natura	586	590
Vermaak	22	17
Drukwerk en publikasies	81	89
Sagteware uitgawes	20	18
Reis en verblyf	10	11
	768	734

Konsultasie en uitgekontraakteerde dienste:

Gebaretaalkonsultant is gedurende die oorsigjaar aangestel om tydens vergaderings te tolk.

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

	2020 R'000	2019 R'000
8. Algemene uitgawes (vervolg)		
Werknemerskoste: Dienste in natura		
<p>Amptenare van die Departement van Kultuursake en Sport vervul die uitvoerende en administratiewe funksies verwant aan die Wes-Kaapse Taalkomitee. Departementele personeel wat die openbare entiteit ondersteun, sluit die Hoof- Finansiële Beampte, Direkteur: Kultuursake en Sport, lynfunksie in die genoemde direktoraat asook die toegewese finansiële bestuurspan wat die Hoof-Finansiële Beampte (HFB) ondersteun in. Terwyl lynfunksiepersoneel en senior bestuurders dubbele rol vervul, is die finansiële bestuurspan aan die openbare entiteit toegewys. As gevolg van die dubbele rol vervul deur byna al die genoemde personeel, is dit moeilik om die tyd wat aan die openbare entiteite bestee word toe te deel. Gevolglik kan die dienste in natura in verband met hul salarisse nie betroubaar gemeet word nie. Daarom hou die erkenning net verband met die toegewese finansiële span wat die HFB in die uitvoer van haar rol as HFB van die openbare entiteit en die Departement ondersteun. Die bedrag wat bekend gemaak word, verteenwoordig daarom net die dienste in natura wat deur die finansiële span verskaf word.</p>		
Drukwerk en publikasie:		
Die 2018/19-boekjaar sluit die druk van die Nama-boekies in.		
9. Ledegeld		
Allie, F	-	3
Baartman, R	5	-
Humphries-Heyns, A	6	3
Jonas, K	4	3
Koopman, J	-	11
Le Roux, N	4	7
Lentz, G	4	-
Lesch, L	4	3
Mazantsi, S	-	2
Mkhize, K	5	3
Mohamed, J	-	3
Neethling, S	-	1
Nokwaza, L	7	3
Nyembezi, N	12	8
Serfontein, L	-	1
Vermeulen, S	5	3
Yoyo, M	-	2
	56	56
10. Kontant gebruik in werksaamhede		
(Tekort) surplus	(57)	9

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

	2020 R'000	2019 R'000
11. Verwante partye		
Verhoudings		
Primêre befondser	Departement van Kultuursake en Sport	
Strategiese vennootskap	Wes-Kaapse Kultuurkommissie	
Strategiese vennootskap	Erfenis Wes-Kaap	
Die Departement van Kultuursake en Sport (DKES) verskaf kantooruimte aan die Wes-Kaapse Taalkomitee om hul administratiewe en finansiële werksaamhede te verrig.		
Verwante party transaksies		
Inkomste ontvang van verwante partye		
Departement van Kultuursake en Sport	258	247

12. Risikobestuur

Likiditeitsrisiko

Likiditeitsrisiko is die risiko dat die entiteit nie in staat sal wees om sy finansiële verantwoordelikhede na te kom wanneer hulle betaalbaar word nie. Ooreenkomstig sy leningsvereistes verseker die entiteit dat voldoende fondse beskikbaar is om verwagte en onverwagte finansiële verantwoordelikhede na te kom. Alle uitstaande rekeninge se betaalbare balanse is betaalbaar binne 30 dae van die verslagdoeningsdatum.

Sensitiwiteitsontleding

As die rentekoerse op finansiële instrumente met wisselende koers teen 31 Maart 2020 1% hoër/laer was met al die ander veranderlikes konstant, sou die surplus vir die jaar R2326 hoër/laer gewees het.

Kredietrisiko

Kredietrisiko verwys na die risiko dat die teenparty in gebreke kan bly om sy kontraktuele verpligtinge na te kom en dit tot finansiële verlies vir die entiteit lei. Die entiteit het beleid aanvaar om net met kredietwaardige partye sake te doen.

Kredietrisiko bestaan hoofsaaklik uit kontantdeposito's, kontantekwivalente, afgeleide finansiële instrumente en handelsdebiteure. Die entiteit belê kontant net by groot banke met hoë kredietwaardigheid en beperk blootstelling aan enige ander teenparty.

Geen kredietlimiete is gedurende die verslagdoeningstydperk oorskry nie en die bestuur verwag nie verliese van swak prestasie van die teenparty nie.

Maksimale blootstelling aan kredietrisiko.

Die entiteit se blootstelling aan kredietrisiko ten opsigte van lenings en betaalbare rekeninge is beperk tot die bedrae op die balansstaat.

Markrisiko

Die entiteit is nie aan markrisiko blootgestel nie, aangesien dit verplig is om krediteure binne 30 dae na ontvangs van faktuur te betaal soos vereis deur die tesourieregulasies en die WOFB.

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

Syfers in Rand duisend

12. Risikobestuur (vervolg)

Rentekoersrisiko

Die entiteit se risikoprofiel bestaan uit lenings teen vaste en wisselende koers en bankbalanse wat die entiteit blootstel aan rentekoers teen billike waarde en kontantvloei koersrisiko en kan soos volg opgesom word:

Finansiële bates

Handels- en ander betaalbare rekeninge is teen vaste koers. Die bestuur beheer rentekoerse deur gunstige koerse te beding vir lenings op wisselende koers en waar moontlik deur lenings teen vaste koers te gebruik.

Die bestuur het ook 'n beleid wat die rente op bate-lenings balanseer met die rente betaalbaar op laste.

Kontantvloei rentekoersrisiko

Finansiële instrument	Betaal- baar in minder as een jaar	Betaal- baar in een tot twee jaar	Betaal- baar in twee tot drie jaar	Betaal- baar in drie tot vier jaar	Betaal- baar na vyf jaar
Normale kredietvoorwaardes kontante in lopende bankinstellings	232	-	-	-	-
Betaalbare rekeninge - verlengde kredietvoorwaardes	-	-	-	-	-
Netto bedrag	232	-	-	-	-
Verval, maar nie voorsien nie	-	-	-	-	-

13. BBSEB-prestasie

Inligting oor die nakoming van die BBSEB-wet is opgeneem in die Jaarverslag onder die afdeling getiteld BBSEB-prestasie-inligting.

FINANSIËLE INLIGTING

Wes-Kaapse Taalkomitee Finansiële Jaarstate

vir die jaar geëindig 31 Maart 2020

Notas by die Finansiële State

14. Begrotingsafwykings

Wesenlike afwykings tussen begroting en werklike bedrae

Begrotingsaanpassing

Gedurende die boekjaar 2019/20 is 'n begrotingsaanpassing gemaak van R279 000 tot R335 000, 'n totale verhoging van R56 000. Dit is hoofsaaklik gebruik om addisionele uitgawes te dek wat óf nie in die oorspronklike begroting ingesluit is nie, waar die behoefte aan die diens wat gedurende die boekjaar geïdentifiseer is, of die koste van sommige begrote items die oorspronklike begroting oorskry het. Die lyne wat geraak word, is konsultante en uitgekontraakteerde dienste waar die behoefte aan 'n tolk geïdentifiseer is ten bate van 'n dowe Komiteelid; ouditgelde wat die oorspronklike begroting oorskry het; asook die koste verbonde aan die druk, uitleg en ontwerp van die jaarverslag wat die oorspronklike begroting oorskry het.

14.1 Rente-inkomste:

Die daling is te wyte aan die rentekoersskommeling gedurende die verslagjaar.

14.2 Ander inkomste:

Ander inkomste hou verband met reserwes wat gebruik word om die begroting te verhoog om addisionele uitgawes soos hierbo uiteengesit, te dek.

14.3 Ander inkomste uit nie-ruiltransaksies

Die afwyking is te wyte aan die aanpassing van die GRAF 23 / werknemerskoste vir diens in natura wat van die Departement van Kultuursake en Sport ontvang is. Verwys na nota 8 vir besonderhede.

14.4 Algemene uitgawes

Die afwyking is te wyte aan die aanpassing van die GRAF 23 / werknemerskoste vir diens in natura wat van die Departement van Kultuursake en Sport ontvang is. Verwys na nota 8 vir besonderhede.